

පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා විශ්වවිද්‍යාලයේ ප්‍රවෘත්ති ප්‍රකාශනය

පටුන	
* කතුවැකිය	1-3
* තොරතුරු/ලුහුඬු පුවත්	3-4
* පොත් ප්‍රකාශනය හා ජන මාධ්‍ය ලෝකය	5-6
* The Author, The Reader and the Concept of Copyright	7,8,16
* රාජ්‍ය ලේඛන සංරක්ෂණයේ වැදගත්කම	9-12
* Classification Schemes for Geography Materials-3	13-15
* යක් පුවත් ගෙන එන ජන කවි	17-19
* විශේෂ පුවත්	10,11,20

ජාතික පුස්තකාල සතිය

මෙම වර්ෂයේ නොවැම්බර් මාසයට යෙදී ඇති 'පුස්තකාල සතිය' කෙරෙහි පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ නියැලී සෑමගේ අවධානය යොමු කිරීම කැලෝවිතය. පුස්තකාල සතියක් පැවැත්වීමේ මූලික පරමාර්ථ පිළිබඳ අවබෝධයකින් යුතුව ඒ පිළිබඳ වැඩ කටයුතු ඇරඹීම වඩාත් ඵලදායක වේ.

පොදුවේ ලංකාවේ 'මහජන පුස්තකාල' සේවාව මහජනයා උදෙසා සිදුවන සේවාවක් බැවින් ඒ පිළිබඳව පොදු ජනතාවට හඳුන්වා දීම පිණිස මෙම පුස්තකාල සතිය ඉතාමත් යෝග්‍ය අවස්ථාවක් වනු ඇත. පුළුල් වශයෙන් පුස්තකාලයකින් සිදු වන සේවා පිළිබඳව ජනතාවට අවබෝධයක් ලබා දීම ආදී කටයුතු මගින් පුස්තකාල තවදුරටත් මහජනයාට ඉතා සමීප වූ, මහජනයාට අත්‍යවශ්‍ය සේවාවක් බවට පත් කිරීමට මූලික පියවර කිහිපයක් ගැනීමටත්, යටෝක්ත පුස්තකාල සතිය අනුසාරයෙන් ආරම්භ කළ හැක. මෙයින් පුස්තකාල සේවාව මහජනයා අතර ප්‍රචලිත කිරීමටත් පුස්තකාලයාධි-පතිවරයාගේ අවධානය යොමු විය යුතු මහජන සම්බන්ධතා වර්ධනය කිරීම සඳහාත් මග පෑදෙනු ඇත.

මහජන පුස්තකාල හැරුන විට විශේෂ පුස්තකාල, පාසැල් පුස්තකාල, විශ්ව විද්‍යාල පුස්තකාල ආදී විවිධ පුස්තකාල සේවා පිළිබඳ නිවැරදි අවබෝධයක් ජනතාවට ලබා දීමෙන් මෙම

3 පිටුව බලන්න

පුස්තකාල සඳහා අලුත්ම පොත්

ජී. බී. සේනානායකගේ අලුත්ම කෘති				
රුව	45.00
ගමන	22.50
සාහිත්‍ය දර්ශණ සිතුවිලි	27.50
ධනපාල ගුණසේකරගේ				
පළමුවන ළමා කතාව				
ලස්සන උරු පැටියා	7.50
ආචාර්ය සුනන්ද මහේන්ද්‍රගේ				
පළමුවන ළමා කතා				
ගොයම් පැළය	7.50
අහංකාර මොණරා	8.50
ආචාර්ය බන්දුසේන ගුණසේකරගේ				
නවතම ළමා කතාව				
කැවුම් බඩා	8.50
ජේ. ඊ. සේදරමන්ගේ				
ග්‍රහඛල හා ග්‍රහයෝග				30.00
රන්ජිත් ධර්මකීර්තිගේ				
සම්මානිත නාට්‍යය				
මෝදර මෝල	20.00
මංජුල ද සිල්වාගේ				
සාමාන්‍ය දැනීම	17.50
ආචාර්ය තිස්ස කාරියවසම්ගේ				
නවතම කෘතිය				
විශ්ව විද්‍යාල නාට්‍ය වංශය	16.50
මහාචාර්ය මිනිවන් පී. තිලකරත්නගේ				
ළමා නවකතාව				
පමා නොවී එම් අකුරට	20.00
ටී. බී. ඉලංගරත්නගේ				
අලුත්ම නවකතාව				
හෙටක් නැති ලොවක්	22.50
මහාචාර්ය සුවර්ත ගම්ලත්ගේ				
කතා බහට ඉංග්‍රීසි	35.00
N. Weeratunga's				
Children's Fiction : Andare	7.50

සියලු පුස්තකාලවලට විශේෂ වට්ටමකි
 වෙනත් ප්‍රකාශනද ලබා ගත හැකිය.
 මිල දර්ශණ සඳහා විමසන්න.

ඇස්. හොඩගේ සහෝදරයෝ
 675, මරදන පාර, කොළඹ 10.

(1 වන පිටුවෙන්)

සේවය මහජනයාට ඉතාම සමීප වූ සේවාවක් බවට පත් කිරීමට මෙම පුස්තකාල සතිය ඉවහල් කර ගන්නේ නම් එය වඩාත් ප්‍රතිඵලදායක වනු ඇත. මෙරට පුස්තකාල කටයුතු පිළිබඳ නීතිගත උපදේශක මණ්ඩලයක් වන ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය 'පුස්තකාල සතිය' සැමරීම පිළිබඳව ජාතික මට්ටමෙන් පුරෝගාමීත්වයක් ගෙන කටයුතු කිරීම සඳහා දැනට විධි විධාන යොදා ඇත. මෙහිදී මණ්ඩලය විශේෂයෙන් දිවයිනේ විවිධ පුස්තකාල මගින් මෙම පුස්තකාල සතිය නිමිති කොට පැවැත්වෙන ව්‍යාප්ති සේවා කටයුතු සඳහා උපදෙස් දීම හා සහායවීමත්, ගුරු පුස්තකාලයාධිපතින් පුහුණු කිරීමේ පාඨමාලාවක් පැවැත්වීමත්, විදේශීය පුස්තකාලයාධිපතිවරුන් සඳහා ලංකාවේ පුස්තකාල කටයුතු පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා දෙනු වස් වාරිකාවක් සංවිධානය කිරීමටත් ප්‍රමුඛත්වය ලබා දී ඇත. ඒ අනුව දැනටමත් ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමය, යුනිසෙප් ආයතනය සහ අධ්‍යාපන සේවා අමාත්‍යාංශයේද සහයෝගය ලබා ගැනීමට මණ්ඩලය ක්‍රියාකර ඇත්තේ එබැවිනි.

මේ අයුරින් 'පුස්තකාල සතිය' නිමිති කොටගෙන පොත් පුද්ගලයන්, පෝස්ටර් චිත්‍ර තරඟ, දැනුම මිණුම තරඟ, නාට්‍ය හා

වෙනත් තරඟවලි, සමමන්ත්‍රණ හා දේශන ආදී විවිධාකාර වූ මාධ්‍යයන් තනිව හෝ සාමූහිකව පැවැත්වීමට කටයුතු යොදා ගැනීම පිණිස දිවයිනේ සියලුම පුස්තකාලවලට අපි ආරාධනා කරමු. එසේම එවැනි කටයුතු අනුසාරයෙන් පුස්තකාලයාධිපතින්ට තම වෘත්තියේ අභිවෘද්ධිය මෙන්ම ඊට අදාල ගැටළු හා ඒවාට පිළියම් ලබා ගැනීම ගැනද වගකිවයුත්තන්ගේ අවධානය කැඳවීම පිණිස මෙම සතිය උපයෝගී කරගත හැක.

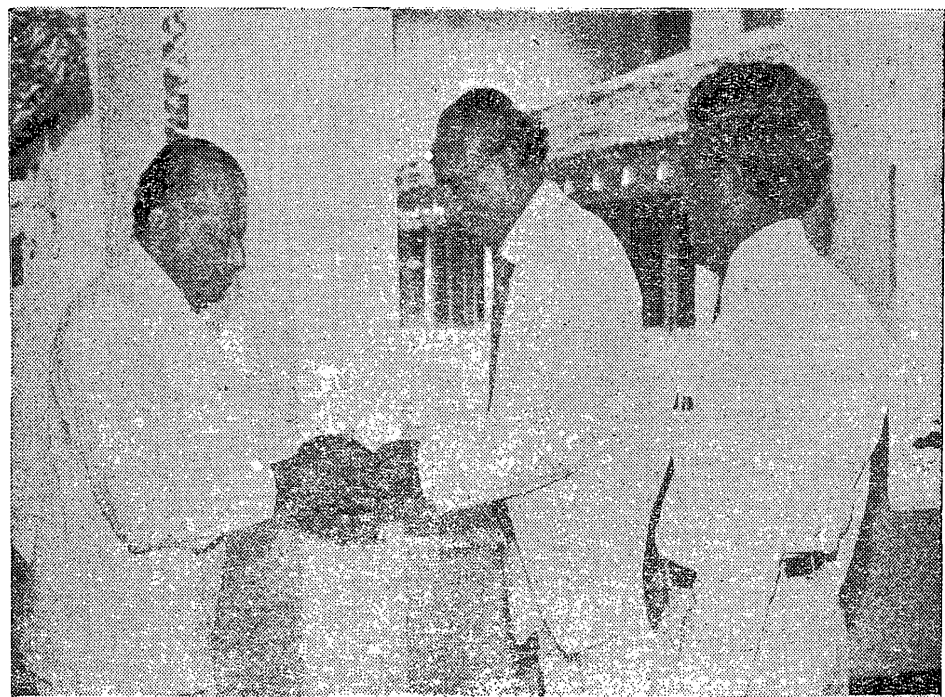
මෙසේ "පුස්තකාල සතිය" නිමිති කොටගෙන පුස්තකාල සේවාව මහජනයා අතර වඩාත් ප්‍රචාරය කොට එම සේවාව ඔවුන් සඳහා ඇප කැප වූ සේවාවක් බවට ඒත්තු ගැන්වීමෙන් පුස්තකාල වෘත්තිය කෙරෙහි මහජන විශ්වාසයක් ඇති කිරීමටත්, එමගින් එහි ගරුත්වය වර්ධනය කිරීම හා ආරක්ෂා කිරීමටත්, පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ නියැලී පිරිස අධිෂ්ඨාන ශක්තියෙන් යුතුව යටෝක්ත කටයුතු ආරම්භ කරන්නේ නම් අතිශයින් වැදගත් වේ. එම පරම අධිෂ්ඨාන ශක්තිය "පුස්තකාල සතිය" ගෙවී යත්ම වියැකී යාමට නොදී රැක ගැනීම කෙරෙහි අප කාලේන් අවධානය යොමු වන්නේ නම් ජාතික වශයෙන් පුස්තකාල සේවා වර්ධනය සඳහා එය ප්‍රබල අධිකාර ලෙසින් වනු නිසැකයි.

පාඨමාලාව සාර්ථකයි!

මෑතකදී ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය අරමුණු, පුස්තකාල විද්‍යා තැපැල් මාර්ගික පාඨමාලාවේ කටයුතු සාර්ථකව ඉදිරියට යන බව මණ්ඩලයේ පුස්තකාල විද්‍යා අධ්‍යාපන අංශයේ ප්‍රකාශකයෙක් "පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති" වලට ප්‍රකාශ කළේය.

මෙම ඔක්තෝබර් මස අවසාන වන විට පාඨමාලා 35 කට අධික සංඛ්‍යාවක් ශිෂ්‍යයන් වෙත යවා ඇති අතර, දේශන, සාකච්ඡා සහ උපදෙස් ඇතුළත් ශ්‍රව්‍ය කැසට් පට රාශියක් ශිෂ්‍යයන්ගේ භාවිතය සඳහා නිකුත් කරන ලදුව දැනට එම ද්‍රව්‍ය ඒ අය අතර හුවමාරු වෙමින් පවතී. පාඨමාලා ලිවීම, සංස්කරණය සහ නිබන්ධන පරීක්ෂා කිරීම වෘත්තීය පුස්තකාල-ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ සහායක එස්. අනුරාධාල මහතා විසින් පිළිගත් ආකාරය ඉහත යාධිපතිවරුන් විසින් ඉටු කරනු ලබන අතර, මෙම කටයුතුවලදී ඔවුන්ගේ ලැබෙන සහාය අගය කළ යුතු මට්ටමක පවතින බවද, එම ප්‍රකාශකයා වැඩිදුරටත් පැවසීය.

1984 වර්ෂයේ මැද භාගයේදී, පාඨමාලා අධ්‍යයන වර්ෂය අවසාන වීමට නියමිතව ඇති අතර, අවසාන වාරය ප්‍රධාන වශයෙන්ම ප්‍රාදේශීය වශයෙන් සම්මන්ත්‍රණ සහ ප්‍රායෝගික පුහුණුවීම් සඳහා යොදා ගැනීමට බලාපොරොත්තු වේ. ස්ථීර, පුණී කාලීන පුස්තකාල විද්‍යා අධ්‍යාපන පාඨමාලා පැවැත්වීම ජාතික පුස්තකාලයේ වගකීමක් ලෙස නොසැලකෙන

දැන විශේෂ අමුත්තා පිළිගනී!

පාසල් පුස්තකාලයාධිපතින් සඳහා දෙසතියක පුහුණු පාඨමාලාව ගොවි කටයුතු පුහුණු කිරීමේ හා පර්යේෂණ ආයතනයේදී විවෘත කිරීමට පැමිණි අධ්‍යාපන සේවා අමාත්‍ය ගුරු ලයනල් ජයතිලක මහතා ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ සහායක එස්. අනුරාධාල මහතා විසින් පිළිගත් ආකාරය ඉහත ප්‍රකාශකයෙක් විසින් ඉටු කරනු ලබන අතර, මෙම කටයුතුවලදී ඔවුන්ගේ ලැබෙන සහාය අගය කළ යුතු මට්ටමක පවතින බවද, එම ප්‍රකාශකයා වැඩිදුරටත් පැවසීය.

අතර, දැනට පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ ඇති උපක්‍රමවේදයට පිළියම් වශයෙන් මෙම පාඨමාලාව පවත්වාගෙන යනු ලැබේ, පවතින පුස්තකාල අධ්‍යාපන පාඨමාලාවට සම්බන්ධ වීමට අපහසු වෘත්තීය පුහුණුවක් හෝ වෘත්තීය සහතික පත්‍රයක් නොමැතිව, ස්ථීර පුස්තකාලයාධිපතිවරුන් ලෙස ලංකාවේ ඇත පළාත්වල සේවය කරන පුස්තකාලයාධිපතිවරුන් උදෙසා මෙම පාඨමාලාව සංවිධානය කර ඇත.

පුස්තකාල විද්‍යා, ප්‍රලේඛන සහ විද්‍යාපන විද්‍යා පාරිභාෂික ශබ්ද මාලාව

පුස්තකාල විද්‍යා, ප්‍රලේඛන සහ විද්‍යාපන විද්‍යා පාරිභාෂික ශබ්ද මාලාව සකස් කිරීමේ කටයුතු මේ දිනවල සාර්ථකව කරගෙන යනු ලැබේ. විද්‍යානුකූලව සකස් කරන ලද, පූර්ණ පාරිභාෂික ශබ්ද මාලාවක අවශ්‍යතාවය මෙම ක්ෂේත්‍රයේ කාලයක සිට පැවතුනකි. රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධානත්වය ඇතිව මෙම පාරිභාෂික ශබ්ද මාලාවේ වැඩ කටයුතු කරගෙන යනු ලබන අතර, ඒ සඳහා ආධාරයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය සහ ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමය රුපියල් පන් දහස බැගින් පරිත්‍යාග කර ඇත.

පාරිභාෂික ශබ්ද මාලා කමිටුව පහත සඳහන් සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විතය.

- ඩබ්ලිව්. බී. දෙරකුඹුර මයා,
ශ්‍රී ජයවර්ධන පුර විශ්ව විද්‍යාලය.
- මහාචාර්ය විමල් බලගල්ල මයා,
ශ්‍රී ජයවර්ධන පුර විශ්ව විද්‍යාලය.
- එම්. එස්. යූ. අමරසිරි මයා,
ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය.
- ජයසිරි ලංකාගේ මයා,
කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලය.
- ටී. කේ. යූ. රාමනායක මයා,
නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව.
- කේ. ඩී. ජී. විමලරත්න මයා,
රාජ්‍ය ලේඛනාගාර දෙපාර්තමේන්තුව.
- ඒ. සී. ආර්. පෙරේරා මයා,
රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුව.
- ඩී. ගුණසේකර මයා,
රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුව.

මෙම කමිටුව සතිපතා රැස්වීම් පවත්වන අතර ඉදිරි මාස කිහිපය තුළ ශබ්ද මාලාවේ මුල් කොටස මුද්‍රණද්වාරයෙන් පිටවනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වේ.

ජාතික පුස්තකාල ග්‍රන්ථ එකතු

මෙම වර්ෂයේ පුනී මස දක්වා ජාතික පුස්තකාල ග්‍රන්ථ සම්භාරය ගොඩ නැංවීමේ කටයුතුවලට අදාළව ප්‍රතිග්‍රහණ අංශය මගින් විදේශීය හා දේශීය ප්‍රකාශන මිලයට ගැනීම, නීත්‍යානුකූල තැන්පතු හා පරිත්‍යාග ආදී වශයෙන් ලබා ඇති මුළු ග්‍රන්ථ සංඛ්‍යාව 12,514 ක් වේ. මේ අතර ඕස්ට්‍රේලියානු ජාතික පුස්තකාලය සහ බ්‍රිතාන්‍ය මණ්ඩලයෙන් ලත් පරිත්‍යාග වල මුළු වටිනාකම රු. 1,27,000 කි.

වෙදගමට පුස්තකාලයක්

ගරු අග්‍රාමාත්‍ය ආර්. ප්‍රේමදාස මහතා විසින් පාරම්පරික ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් සඳහා දෙමසේ මිනිරිගල වෙද ගම්මානයක් මැතකදී විවෘත කරන ලදී. එහි ඉදි කරන ලද පුස්තකාලය සඳහා පළාත් පාලන දෙපාර්තමේන්තුව විසින්

රු. 10,500 ක ආධාර මුදලක් ලබා දී ඇති අතර, ආයුර්වේදය පිළිබඳ පොත පත මෙහි රැස් කර තැබීම මෙම පුස්තකාලයේ මූලික පරමාර්ථය වේ.

පාසැල් පුස්තකාලයාධිපති පුහුණු පාඨමාලාවේ දෙවන අදියර සඳහා යුනිසෙප් ආධාර

පාසැල් පුස්තකාලයාධිපතිවරුන් සඳහා පැවැති සම්මන්ත්‍රණය හා පාඨමාලාවේ දෙවැනි අදියර සඳහා යුනිසෙප් ආයතනය රු. 20,900/- ක ආධාර මුදලක් මණ්ඩලයට ලබා දී ඇත. මෙම දෙවන අදියර 1983 නොවැම්බර් 6-10 දින දක්වා ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනයේදී පැවැත්වීමට පුස්තකාල පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය දැනට කටයුතු යොදා ඇත.

මහනුවරට ළමා පුස්තකාලයක්

මහනුවර නගර මධ්‍යයේ පිහිටි භූමි භාගයක මහනුවර මහ නගර සභාව විසින් අංග සම්පූර්ණ ළමා පුස්තකාලයක් පිහිටුවන ලදී. රු. 17,00,000 ක වියදමින් ආරම්භ කළ මෙම පුස්තකාලය ගරු අගමැති ආර්. ප්‍රේමදාස මහතා විසින් 83.06.13 දින විවෘත කරන්නට යෙදුන අතර, මහනුවර පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී හා ගරු කථානායක ඊ. එල්. සේනානායක මහතා විසින් රු. 7,00,000 ක මුදලක් විමධ්‍යගත අයවැයෙන් ඒ සඳහා ලබාදීමට කටයුතු කරන ලදී. එමගින් එම ප්‍රදේශයේ ළමයින් සඳහා මෙතෙක් පැවැති විශාල අඩුපාඩුවක් සපුරාලීමට සමත් වී ඇත. මේ සඳහා ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය විසින් ළමාපොත් කට්ටලයක් තැබී කරන ලදී.

පළාත් පාලන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනයේ පුස්තකාලය පිළිබඳ වාර්තාව

පළාත් පාලන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනයේ පුස්තකාලය ප්‍රතිසංවිධානය සඳහා පළාත් පාලන නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්, කේ. ආර්. පෙරේරා මහතා විසින් මණ්ඩලයට කරනු ලැබූ ඉල්ලීම පරිදි එහි මූලික ප්‍රතිසංවිධාන කටයුතු පිළිබඳ වාර්තාවක් දැනට මණ්ඩලයේ පුස්තකාල පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය මගින් ඉදිරිපත් කර ඇත.

'82 සම්මාන ලද පොත්

ජාතික සාහිත්‍ය උළෙලෙහිදී හොඳම කෘති ලෙස රාජ්‍ය සම්මාන ලද කෘති මෙසේය.

නවකතා : පාලම යට
කුලසේනා පොත්සේකා

කෙටිකතා : හිතුවට වරදක් නැහැ
තිලක් වන්දුසේකර

ළමා කතා : අලිබඩාගේ නුවණ
නිතා මාලිනී බණ්ඩාර

විද්‍යා සාහිත්‍යය : පාළු දූපත
එච්. ජී. ජයසුමන

විවිධ : රාවණා විජය මිථ්‍යාවක්ද?
වෛද්‍ය විජය දිසානායක

පොත් ප්‍රකාශනය හා ජනමාධ්‍ය ලෝකය

ආචාර්ය සුනන්ද මහේන්ද්‍ර

ආග ප්‍රධාන, ජන සංවිකල්ප අංශය, කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලය

“කිසිම විචාරකයෙකුට පොතක් හෝ නාටකයක් හදුන්වනුට හෝ විනාශ කිරීමට නුසුළුවන. අන්තිමේදී විනිශ්චයකරුවන් ලෙස පෙනී සිටින්නේ ඒ පොත් කියවන ජනතාවය. අවශ්‍යවන්නේ ඔවුන්ගේ මතයයි!” මෙම අදහස වරක් ප්‍රකාශ කර සිටියේ මාර්ක් ට්‍රුවේන් නමැති සුප්‍රකට අමෙරිකානු ලේඛකයාය. (“A critic never made or killed a book or a play. The people are the final Judges. It is their opinion that counts.”)

— Mark Twain

මාර්ක් ට්‍රුවේන්ගේ මෙම අදහසට එක්තරා ප්‍රමාණයකින් මම එකඟවෙමි. එහෙත් මුළුමනින්ම එකඟ විය නොහැක්කේ මන්ද? මා හිතන විදිහට ඉතා හොඳ විචාරකයකු නිර්ව්‍යාජ ලෙස විසඳන හා නිර්මාණ මාර්ග හඳුනා දෙන රසිකයකු මෙන්ම බුද්ධිමතෙක් වන්නේය. ඔහුගේ කාර්යය වන්නේ යම් යම් සොන්දර්යාත්මක හා සමාජ සංස්කෘතික හේතූන් මත කිසියම් කෘතියක් තක්සේරු කිරීමකි. ඔහු භාවිතා කරන්නේ තර්කන විධි ක්‍රමයකි එය පිළිගැනීම හෝ නොපිළිගැනීම හෝ පාසක ලෝකයාගේ බුද්ධි මට්ටම මත රඳී පවතින්නකි.

දුරාතීතයේ පටන් පොත පත ප්‍රකාශනය වූ අවස්ථාවලදී ඒවා පිළිබඳ නිරවුල් අවබෝධයක් ඇති කරලීමට විචාරශීලී බුද්ධිමතූන් කිසියම් ජන මාධ්‍ය විශේෂයක් භාවිතා කළ බව පෙනේ. පොතක් පතක් ප්‍රකාශනයට පත් වූ කල ඒ ගැන කිසියම් අවබෝධයක් ඇති කරලීමට පුවත්පත්, වාර ප්‍රකාශන, ගුවන් විදුලිය, රූපවාහිනී, සම්මන්ත්‍රණ වාර වැනි අවස්ථා බෙහෙවින් උපයෝගී කොට ගත් බව පෙනේ. මෙම ව්‍යාපාරය අදද එක් එක් රටවල ඒ රටවල්වල පවතින්නාවූ සමාජ-ආර්ථික ව්‍යුහය අනුව දිගටම පැවත එයි.

නිදසුනක් වශයෙන් එංගලන්තයේ පොතක් හෝ සඟරාවක් මුද්‍රණයෙන් නිකුත් වීම තවමත් ඉතා සැලකිය යුතු අවස්ථාවක් ලෙස සැලකේ. එය පොතක් දෙරට වැඩිමත් ලෙස සම්ප්‍රදායානුකූලව සලකනු දක්නට ලැබේ. එසේ නිකුත් කරනු ලබන පොත් පිළිබඳ මූලික හැඳින්වීමක් කිරීම ප්‍රධාන පුවත් පත්වල කාර්යයේ නියැලී සිටින කතුවරයන්ගේ සිරිතකි. “ටයිම්ස් ලීටරරි සප්ලිමන්ට්” නමින් හැඳින්වෙන ටයිම්ස් පුවත්පතේ සාහිත්‍ය හා කලා අතිරේකය මේ අතින් තවමත් අති විශිෂ්ඨ සේවයක් කරනු දක ගත හැකිය.

අලුතින් බිහි වන පොත පත පිළිබඳ රසිකයන් යමක් දැන හැදින ගැනීමට මෙම අතිරේකය සනිපතා ගැනීමද සම්ප්‍රදායක් බවට පත් වී තිබේ. ටයිම්ස් පුවත්පතට සම්බන්ධ මෙම අතිරේකය හැරුණු විට පොත්පත් පිළිබඳ තොරතුරු හඳුන්වා දෙන වාර ප්‍රකාශන කිහිපයක්ද දකගත හැකිවෙයි. “බ්‍රැක්ස් ඇන්ඩ් රයිටර්ස්” ඉන් එක් වාර ප්‍රකාශනයකි. මේ අයුරින්ම ගුවන් විදුලි මාධ්‍යයෙන්ද බ්‍රිතාන්‍ය ගුවන් විදුලි ආයතනය ‘බ්‍රැක් නිව්ස්’ නමින් වැඩ සටහනක් සැලසුම් කර ඇත.

සාමාන්‍යයෙන් බිහිවෙන හැම පොතක් හෝ සඟරාවක් පිළිබඳවම ඉතා කෙටියෙන් හැඳින්වීම කිරීම සඳහා විචාරකයන් පිරිසක් පත් කර ඇත. මොවුන්ගේ කාර්යය වන්නේ සැබැවින්ම ඔවුන් පෞද්ගලිකව එම කෘතීන් පිළිබඳ “දරන අදහස” මහජනතාව වෙත යොමු කරවීමයි.

මෙතැන් කලක් මුලුල්ලේ පොත් පත් පිළිබඳ තොරතුරු, නොමිලයේ අසමබරව බෙදා හරිනු ලබන තොරතුරු සම්පාදනයක් බවට පත් වී තිබේ මා මැනවින් දන්නා පරිදි ජපානයේද, අමෙරිකාවේද, මෙට්‍රො පොත්පත් තොරතුරු සම්පාදනය කරන සම්ප්‍රදායක් බිහි වී පවතී. බොහෝ උනන්දු මැද වුවද ඉන්දියාවේද මෙබඳු පොත්පත් පුවත් සම්පාදනය කිරීම සඳහා ජන මාධ්‍යවල කවුළු විවර වී පවතී.

“බෙස්ට් සෙලර්” යනුවෙන් ඉංග්‍රීසියෙන් හැඳින්වෙන්නේ ජනතාව අතර වඩාමත් විකිණෙන පොත්ය. කුමන කාරණයක් නිසා කිසියම් පොතක් අධි අලෙවියක් බවට පත් වන්නේද යන්න සෙවීම වැදගත්ය. සමාජීය විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයන්ට අයත්ව ජන සන්නිවේදන අධ්‍යයන සමීක්ෂණවලින් දැන හැදින ගැනීමට පුළුවන් වී ඇති අයුරු කිසියම් පොතක් ඉතා වැඩියෙන් ජනතාව අතරට යාමට මුල් වන්නේ ඒ පොත පිළිබඳ දස දෙසින් නැගෙන “ග්‍රාහක මතයයි”.

මෙම ග්‍රාහක මත විටෙක “කෘතීම” ලෙස සැලකූ මත සමුදායකි. තවත් විටෙක “ස්වාභාවික” ලෙස ගොඩනැගුණු මත සමුදායකි. කෘතීම මත ලෙස ගැනෙන්නේ විශාල වශයෙන් වෙළඳ දැන්වීම් අනුව සැලසූ පෙළඹවීම්කි. “ස්වාභාවික මත” ලෙස සැලකෙන්නේ වෙළඳ දැන්වීම් බෙහෙවින් නිබුණද කිසියම් වැදගත්කමක් පසුබිම් වී සැලසූ මත සමුදායකි.

අමෙරිකාව හා එන්ගලන්තය වැනි රටවල පොත් ප්‍රකාශනය විශාල වෙළඳ ව්‍යාපාරයක් ලෙස දියුණු වී ඇති නිසා “අධි අලෙවිය” හෙවත් “Best Seller” යනුවෙන් ගොඩනැගී ඇති සංකල්පයද බොහෝ දුරට කෘතීම ව්‍යාජ පදනමක් මත රඳී ඇතැයිද කිව හැකිය.

නිදසුනක් වශයෙන් එක් දහස් නවසිය හතළිස් ගණන්වල බෙහෙවින් ජනප්‍රිය ග්‍රන්ථයක් වූ ඩේල් කානගී ගේ How to win Friends and Influence people (මෙය සිංහලෙන් පළවී ඇත්තේ “හිත් ගැනීම” යනුවෙනි) නමැති පොත මුද්‍රණයෙන් බිහි වූ විට ඒ පිළිබඳ මුල් ආන්දෝලනය ඇති කරන ලද්දේ “රිචර්ස් ඩයිජස්ට්” නමැති සඟරාවයි. එම සඟරාවේ එම පොතේ කොටස් කිහිපයක් වරින් වර පළ කරනු ලැබීය. කෘතීම වශයෙන් කිසියම් උනන්දුවක්ද දක්වන ලදී. ඒ අනුව ජපානය ඇතුලු රටවල් විසිපහක පමණ එහි පරිවර්තන අයිතියද ලබා ගනු දක ගත හැකි විය. මෙසේ බිහි වූ මතය අනුව ඩේල් කානගීගේ පොතට අපූරු ඉල්ලුමක් ඇති විය. එහෙත් කානගී විසින් ලියන ලද එම පියවරේම

(6 වෙනි පිටුවට)

(5 වන පිටුවෙන්)

පොත් ප්‍රකාශනය...

සෙසු පොත්වලට එතරම් ග්‍රාහක ලෝකයේ අසුරු ඉල්ලුමක් නොවූයේ මන්ද?

එක් අවදියකදී “අධි අලෙවියක්” ඇති පොතක් තවත් කලෙකදී කිසිදු ඉල්ලුමකින් තොර ප්‍රකාශනයක් බවට පත් වූ වාරද අනන්තය. එක් දහස් නවසිය විසි හතේදී සහ විසිනව-යේදී අර්නස්ට් හෙමින්ග්‍රේ විසින් ලියන ලද සුප්‍රකට නවකතා දෙකක් විය. පළමු වැන්න ‘Sun also rises’ යනුවෙන්ද, දෙවැන්න ‘Farewell to Arms’ යනුවෙන්ද හැඳින්වුණි. එම පොත් දෙකම පළවූ අවදියේදී කිසිදු ජනප්‍රියත්වයකට පත් නුවූයේ හෙමින්ග්‍රේ කතුවරයා තුළ මහත් කතස්සල්ලක් ඇති වූ බවද පළවේ. එහෙත් මෙම නවකතා දෙකම එක් දහස් නවසිය හතලිස් ගණන්වල අධි අලෙවියක් ඇති පොත් දෙකක් බවට පත් විය. ඒ සමගම හෙමින්ග්‍රේ ලියූ For Whom the Bell Tolls නමැති නවකතාව “අධි අලෙවි පොත්” නාමාදිලියේ නොමීර එකේ පොත බවට පත් විය. එතැන් පටන් හෙමින්ග්‍රේ ට අත්වූ කීර්ති නාමයද සුලුවෙන් තක්සේරු කළ හැකි නොවේ. ජනමාධ්‍ය මගින් නැවතත් වතාවක් හෙමින්ග්‍රේ ගේ සියලුම කෘතීන් අලුතින් තක්සේරු කරන්නට පටන් ගනු ලැබීය.

අපගේ සිංහල ලේඛකයෙකු වන මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ ලියූ ‘ගම්පෙරලිය’ කෘතියටද එබඳුම ඉරණමක් උදවිය. එය පළවූ සන්දියේදී කිසිදු අසුරකින් තක්සේරු නොකරන ලද බවත් නොවිකිනි කිසිදු බවත් වික්‍රමසිංහ පවසයි. එහෙත් දශකයක් ඉක්ම යත්ම ‘ගම්පෙරලිය’ නවතාවෙන් තක්සේරු කරනු නොලැබීද?

මෙබඳු අවස්ථාවන්හිදී ජනමාධ්‍ය මගින් විචාරකයන්ට

හා උගතුන්ට කළ හැකි සේවය අනල්පය. ඇන්ටන් වෙකෝෆ්ස් පිළිබඳ මුල් වතාවට ඉංග්‍රීසි පාඨක ලෝකයට යම්කිසි අවබෝධයක් කිරීමට ඒ. එච්. ලෝරන්ස් සහ සමර්සෙට් මෝම් නමැති ඉංග්‍රීසි ලේඛකයෝ දෙදෙනා සමත් වූහ.

අද අප්‍රිකානු මහාද්වීපයේ ඉතා වැදගත් නවකතා හා නාට්‍ය ලියන ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශනයේ මහා පෙරලි කරන නිර්මාණ ශිල්පීන් සිටින බව නොරහසකි. ඔවුන්ගේ කෘතීන්හි පවතින ගුණය ලාංකික අපද තවමත් හරිහැටි හඳුනාගෙන නැත. මුහුණතේ හයින්මාන් අධ්‍යාපන ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන සමාගම දැනට අප්‍රිකානු කළු ලේඛකයන් විසි පහකගේ පමණ කෘතීන් ඉංග්‍රීසියෙන් පළකර තිබේ. එක් වැදගත් කරුණක් ලෙස පෙනෙන්නේ මෙම කලු අප්‍රිකානු ලේඛකයන් බොහෝ දෙනෙක් සිය නවකතා කාව්‍ය හා නාට්‍ය රචනා කරනු ලබන්නේ ඉංග්‍රීසියෙන් වීමයි. ඊට හේතුවද යටත් විජිතවාදීන් නිසා ස්වදේශීය බස් වහර නැති වී යාමයි. හවුසා, සොමාලි වැනි අප්‍රිකානු භාෂා අද පැවතුනත් වැඩි වශයෙන් ව්‍යවහාර වන්නේ ඉංග්‍රීසි හෝ ප්‍රංශ භාෂාවන්ය.

අමෙරිකාවේ වෙසෙන කලු නිග්‍රෝ ලේඛකයන් නම් ලියන්නේ ඉංග්‍රීසියෙනි. අද ඉංග්‍රීසියෙන් පොත්පත් කියවන පාඨකයන්ට කලු ලේඛකයන් ලෙස පහල වොලේ සොයිස්කා, විනුආ අකේබ්, ජෙම්ස් ගුනි, ජෙම්ස් බෝල්ඩ්වින් වැනි නම් ඉංග්‍රීසි ලේඛකයන් ගේ නම් ලෙසින්ම හුරු වී පවතී. මෙයට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ ඔවුන් විසින් ලියන ලද පොත්පත් කෙමෙන් ජනමාධ්‍ය ඔස්සේ ප්‍රචලිත වීමයි. ඒවා මුලින් හඳුන්වනු ලැබුවේ යම්තමිනි. කාලයාගේ ඇවෑමෙන් රසික ජනතාව ඒ පොත් පිළිබඳ උනන්දු වීම හෝ බැහැරලීම සාමාන්‍යයෙන් සිදුවන්නකි. එහෙත් ඉතා මැනවින් සැලසුම් කරන ලද ජනමාධ්‍ය ව්‍යුහයකින් ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශනයට කළ හැකි සේවය සුලු පටු නොවේ.

දිස්ත්‍රික් පුස්තකාල ක්‍රමයෙන් පහසුකම්

දිස්ත්‍රික් පුස්තකාල ක්‍රමය යටතේ විවෘත විශ්ව විද්‍යාල සිසුන් සඳහා පුස්තකාල පහසුකම් සැපයීමේ පදනම මත විවෘත විශ්ව විද්‍යාලය මගින් මණ්ඩලය වෙත සපයන ලද “ජේෂ්කර්ම විද්‍යා පාඨමාලාවට” සම්බන්ධ පොත් 1162 ක් මධ්‍යම මහජන පුස්තකාලය, රත්නපුර මහජන පුස්තකාලය, කුලියාපිටිය මහජන පුස්තකාලය, වාඩාකව්වේරි මහජන පුස්තකාලය, ගාල්ල මහජන පුස්තකාලය, හොරණ මහජන පුස්තකාලය, මහනුවර මහජන පුස්තකාලය, දෙහිවල මහජන පුස්තකාලය, කැගල්ල මහජන පුස්තකාලය, සහ මාතර මහජන පුස්තකාලය යන දිස්ත්‍රික් පුස්තකාල 10 අතර බෙදා හැරීමට මණ්ඩලයේ පුස්තකාල පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය කටයුතු කරන ලදී. මෙම පොත්වල වටිනාකම රු. 1,29,571.95 කි. ජේෂ්කර්ම විද්‍යා පාඨමාලාව සඳහා විවෘත විශ්ව විද්‍යාලයේ ලියාපදිංචි වී ඇති ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව පදනම් කොට මෙම පොත් මණ්ඩලය මගින් බෙදා දෙන ලදී.

පුස්තකාල ප්‍රචාරණ

දායක මුදල්

1984 සිට

නව ක්‍රමයක්

විස්තර ලබන කලාපයේ.

THE AUTHOR, THE READER AND THE CONCEPT OF COPYRIGHT - I

Ariyaratne Senadheera

Chief Librarian, University of Peradeniya

A brief introduction to the theory and practice of copyright with special reference to libraries in Sri Lanka
(Based on a lecture delivered at the University of Peradeniya Library on 5th March 1981)

The reading materials available in libraries are largely the intellectual creations of authors. These works of authorship are often consulted, studied and copied by the readers, researchers and the librarians in their common endeavour for pursuing knowledge, paying little or no attention to the rights of the creators of the materials.

If the intellectual creations are either wilfully or unintentionally abused in the process of their use, the authors could get discouraged in the creative process, resulting in a low out-put in creative works, which would bring adverse effects on the reader and researcher in their quest for knowledge. The concept of copyright has, therefore, been evolved and practised to stimulate the creation and public dissemination of works while giving the authors a reward of recognition for their contribution to the society.

Theory of Copyright :

'Copyright' is the term used in English speaking countries to characterise the legal recognition of the right to control or benefit from the communication of works of authorship.

Although copyright cannot be considered an absolute property right, it can be classed as a form of property. The difference between copyright and ordinary forms of property stem from certain unique characteristics of intellectual property such as literary, artistic or scientific works for which copyright is applicable.

The purpose of creating literary, artistic and scientific works is to communicate their contents to the minds of the reader, user, viewer, admirer, scholar and student. Once this disclosure takes place the work so disclosed cannot any longer be possessed or controlled.

With current possibilities of unlimited reproduction, utilising modern printing and photocopying methods on the one hand and with excellent library facilities well supported by efficient inter-library loan networks on the other, it has become extremely difficult to protect this kind of property by law.

The literature on copyright is crowded by divergent efforts to explain it as a form of property, monopoly, statutory reward, natural right and personal right. Those who argue that copyright is a form of property no different from lands and houses demand unlimited perpetual rights in copyright works. According to them the purpose of the copyright law is to safeguard the rights of the author against the exploitation of their works by others.

Those who advocated the diametrically opposed theory that copyright is a monopoly of the authors, believed that since all monopolies are evil, that authors should be given as little protection as possible.

They believe that copyright should be no bar to dissemination of information. It should in fact protect the rights and privileges of the reader researcher and student rather than that of the author.

There is also the theory that authorship is or should be an individual creative process which should be set in motion in the interest of the society and mankind. Those who espouse this theory believe that, as a means of stimulating the production of creative works, the authors should not only be adequately rewarded but also the important personal element in authorship should be duly recognised.

All these theories shed light on certain important aspects of copyright. It is by taking a detached view of the sum total of these theories that one would be able to reach a proper understanding of the subject.

International Copyright

Returning from speculation to fact, I must give a brief overview of the international copyright scene, before we come to discuss copyright matters pertaining to our country.

Prior to 1880, except for a few countries like England, France, Denmark, etc., in Europe and the U.S.A., many countries did not possess any copyright laws. During the period 1882-1886, International Literary and Artistic Association formed in Paris took the lead in seeking ways to establish an international union of countries pledged to the protection of the rights of the authors. Thus in 1886

the Berne Copyright Convention for the protection of literary and artistic works was formed.

Original Berne Union consisted of 14 countries. The Convention has gone through a series of partial or complete revisions at Paris in 1896, at Berlin in 1908, at Rome in 1928, at Brussels in 1948, at Stockholm in 1967 and at Paris again 1971. In early 1970's the Union consisted of 59 member countries. Both Great Britain and Sri Lanka have been members of the Berne Union.

USA has never been a party to the Berne Convention. With the object of binding pan-American countries to the Berne Convention, Unesco took the initiative for a second International Copyright Convention. This second Convention adopted in Geneva in 1952 came to be known as the International Copyright Convention.

In early 1970's International Copyright convention had 60 member countries, 40 of whom were already members of the Berne Union.

The view that the author should be the fundamental beneficiary of copyright protection has been the fundamental philosophy underlying the Berne Convention.

Where this view prevails, the law starts from the premise that the protection should be as wide as possible and should provide only those exceptions and limitations in public interest. The copyright laws of Berne Union countries, for instance, British Copyright Acts of 1911 and 1956 and also the **Code of Intellectual Property Act of Sri Lanka 1979**, reflect this approach.

It has also been observed that a slightly different approach has been adopted by the Universal Copyright Convention which espouses the philosophy that the law should give only as much protection as is necessary to induce authors to create and disseminate their works. The copyright law of U.S.A. PL 94-553 (Copyright) 1976 seems to be following this approach.

However, there have been no salient points of disagreement between the two international copyright conventions. This has made it possible for members of one convention to seek membership of the other. This has also made it possible to bring about some uniformity in the copyright laws and practices throughout the world affording almost similar protection to authors in their own country as well as in other countries.

Copyright Law of Sri Lanka

History of copyright in Sri Lanka begins with the British colonial times. Since the beginning of the 18th century British Parliament enacted copyright laws from time to time. Of them the British Copyright Act of 1911 has a special significance, since it is the first of its kind to repeal all previous copyright legislation and

codify the Copyright law of Britain according to the requirements of the Berne Convention as revised in 1908.

The Act also made provision for its application to British Dominions. Taking advantage of this provision the British Copyright Act of 1911 was made applicable to Ceylon by the Ceylon Copyright Ordinance No. 120 of 1912. After 45 years, the British Copyright Act of 1911 was repealed by the British Copyright Act of 1956, but this change was not applicable to Ceylon since she had obtained her independence in 1948.

Thus the provisions in the British Copyright Act of 1911 continued to apply to Sri Lanka for over 67 years i.e., 22 years more than that applied to Britain until it was repealed in 1979.

Our new Act, Code of Intellectual Property Act No. 52 of 1979, came into operation in Sri Lanka on 1st January 1980. A seven-member committee was appointed by the Hon. Minister of Trade and Shipping to draft the bill. The World Intellectual Property Organisation (WIDO) had supported and advised the committee in the drafting stage.

Code of Intellectual Property Act of 1979 is significant as a piece of legislation dealing with several related subjects such as copyright, industrial designs, patents and trade marks. Chapter 2 of the Act comprising Sections 6-24 deals with copyright. It is indeed a very slim piece of legislation compared with the repealed Act of British origin. The new Act, based on the 1971 revision of the Berne Convention takes into consideration the present day copyright needs of Sri Lanka.

✧ ✧ ✧ ✧

I now propose to make a brief overview of our new copyright law of Sri Lanka (1979) laying emphasis on only those areas of the Act which are significant to library users and library workers. In so doing I hope to define the scope and nature of the works protected, the exclusive rights of the authors, duration of copyright and limitations imposed by the Act on the rights of the authors in view of promoting study and research. Of these limitations I propose to dwell on the doctrine of 'Fair Use' which has a special significance to the author, reader and the librarian.

Scope and nature of the works protected

According to the Act, the authors of original literary, artistic and scientific works are entitled to protection of their works, irrespective of the quality and the purpose for which they have been created. The Act enumerates 10 different types of such works. They are :

(Contd. on p. 16)

රාජ්‍ය ලේඛන සංරක්ෂණයේ වැදගත්කම

කේ. ඩී. ජී. විමලරත්න

සහකාර අධ්‍යක්ෂ, ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව

“ආකෘතිවස්” යන ඉංග්‍රීසි වචනයේ නියම අරුත වටහා ගත් අය මෙරටේ ඇත්තේ අතළොස්සක් දෙනා යයි කිවහොත් එය අතිශයෝක්තියක් නොවේ. සාමාන්‍යයෙන් මෙම වචනය බොහෝ දෙනා හඳුන්වන්නේ ස්ථිර සංරක්ෂණය පිණිස ජාතික ලේඛනාගාරයකට පැවරූ ඓතිහාසික පර්යේෂණසඳහා වැදගත් සහ අවශ්‍ය වන රජයේ කාර්යාලවලින් බිහි කළ ලේඛන හෝ ලිපි ගොනු ලෙසය. තවත් අය ජාතික ලේඛනාගාරයේ සංරක්ෂිත ලේඛන හුදෙක් සංස්කෘතික හෝ පර්යේෂණාත්මක වටිනාකමක් පමණක් ඇති බවත්, ඒ හේතුවෙන් ඒවායේ ප්‍රායෝගික වටිනාකමක් නැති බව හෝ ඇත්තේ සුළු වටිනාකමක් බවත් සිතති.

ජාතික ලේඛනාගාරය ශ්‍රී ලංකාවේ යටත් විජිත යුගයේ ලේඛන පමණක් සංරක්ෂණය කෙරෙන ස්ථානයක් ලෙසද ප්‍රචලිත වී ඇත. එසේ වුවද, පරිපාලන ක්ෂේත්‍රය හෝ පුද්ගලයින් මගින් එදිනෙදා බිහි කරන ලේඛන හෝ ලිපිගොනුවල අනාගත වටිනාකමක් ගැබ්වී තිබෙන අතර, ඒවායේ අඩංගු තතු පරිපාලකයන්ට මෙන්ම ඉතිහාසඥයන්ටද ප්‍රයෝජනවත් වනු නිරනුමානය.

ඉතිහාසය

ජාතික ලේඛනාගාර සමකාලීන සමාජවලත්, විශේෂයෙන් දියුණු වන රටවල ඉතා වැදගත් කාර්ය භාරයක් ඉටු කරයි. වැදගත්, වටිනා ලේඛන සංරක්ෂණය අපේ ශිෂ්ටාචාරය තරමට පැරණි වුවත් බව පෙන්වා දිය හැකිය. ලෝක ඉතිහාසයේ බැබිලෝනියානු යුගයේදී (ක්‍රි.පූ. 2000 පමණ) එනම්, ලිවීම සඳහා මැටි පුවරු භාවිතා කළ කාලයේදීත්, මෑත පෙරදිග මෙසපොතේමියානු රටවල ලේඛන බිහිකළ අයත්, ලේඛනවල වටිනාකම පිළිබඳ මනාවබෝධයකින් කටයුතු කර වටිනා ලේඛන ආරක්ෂා කර ගැනීමට උත්සුක වූ බව පැහැදිලි වේ.

විධිමත් ලෙස ලේඛන සකසා තබා ගන්නාවූත්, ශ්‍රේෂ්ඨ සංවිධායකයන් කියන ලේඛන විද්‍යාවේ එන එක් වැදගත් නියාමකයන් පිළිබඳ මොවුන් දැඩි විශ්වාසයක් තැබූ අයයි. ලෝකයේ ශ්‍රේෂ්ඨතම වූද, ඓතිහාසික වූද, ශිෂ්ටාචාරයක් බිහි කළ ශ්‍රීක රෝම ජාතිකයින් පවා ලේඛන විධිමත් පරිදි සංරක්ෂණය කොට තබා ගැනීම, රාජ්‍ය පාලනයේ වැදගත් අංශයක් කොට සැලකූහ.

ක්‍රි.පූ. 79 දක්වා රෝමයේ ලේඛන සුරක්ෂිතාගාරය ලෙස සැලකූ “ආරොසියුමිද” එම වර්ෂයේදීම මධ්‍යම ලේඛන සුරක්ෂිතාගාරය ලෙස ගොඩනගන ලද “ටැබුලාරියුමිද” එරටේ ලේඛන සංරක්ෂණය වැදගත් කොට සැලකූ බවට කදිම සාක්ෂිය. ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසය දෙස බැලූවත් අපේ මුතුන් මිත්තන්ද ලේඛන ආරක්ෂා කර ගැනීමට දැඩි උත්සාහයක් ගත් බව පෙනේ. බුද්ධාගම මෙරටට හඳුන්වා දීමෙන් අනතුරුව මහා විහාරයේ සහ අභයගිරියේ බිහිවූ පුස්තකාලවල තැන්පත් කර තිබුණු ග්‍රන්ථවල සංඛ්‍යාව ඉතා විශාලය. අනුරපුර යුගයේදී

“වාරි පොත්තගම්” සහ “බණ්ඩාර පොත්තගම්” යන ලේඛන වල, පිළිවෙලින් පූජා කරන ලද ඉඩම් කඩම් සහ මුදල් ගණන් ගැන සටහන් අඩංගු කරන ලදී.

ක්‍රි.ව 6 වැනි සියවසේ මහාවංසය ලිවීමට උපයෝගී කරගත් මූලාශ්‍ර සියල්ලම පුස්තකාලවල සුරක්ෂිත කෙරුණු ලේඛන විය යුතුය. දුටුගැමුණු රජුගේ “පින් පොත” රාජකීය ලේඛන සුරක්ෂිත ලේඛනාගාරයක සාක්ෂි ගෙන දේ. ශිලා ලිපි සාධක අනුව අනුරපුර යුගයේදී “ලේකම්ගේ සන්ද්‍රවෙන්” නමැති ලේඛන සුරක්ෂිතාගාරයක් බාරව “අරක් සමනන්” නමැති ලේඛනාරක්ෂක නිලධාරියෙකු ක්‍රියා කළ බව පැහැදිලි වේ. පොළොන්නරු යුගයේදී අපට සමූවන “පොත්වරුන්” ද, කෝට්ටේ යුගයේ “මුකවෙට්ටි” වරුන් ද ලේඛනාගාර නිලධාරීහු වෙති. නුවර යුගයේදී “මහා මොහොට්ටි” නම් නිලධාරියෙකු රාජ්‍ය ලේඛනාගාරය භාරව සිටි බව පැහැදිලිය. ඒ හැර තඹපත්, රිදී හා රත්පත්, පුස්තකාල ලේකම් මිටි පුරාණයේදී ලිවීම සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගෙන ආරක්ෂා වී ඇති ප්‍රධාන ලේඛන වර්ග ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

බලවත් විනාශ

කෙසේ වෙතත්, පුරාණ යුගයේදී වෝහාරික කිස්ස රජුගේ කාලයේදී මහායානික ලේඛන විනාශ කර දැමූ බව සඳහන් වේ. තවද, මහසෙන් රජු මහාවිහාරයේ ලේඛන විනාශ කිරීමට උපකාර වූ බවද ඉතිහාසයෙන් පැහැදිලි වේ.

පෘතුගීසීන් මෙරට මුහුදුබඩ ප්‍රදේශ පාලනය කළ අවධියේදී පෘතුගීසී තෝම්බු සකසා රාජ්‍ය පාලනය සඳහා උපයෝගී කර ගන්නා ලදී. ලන්දේසීන්ද පෘතුගීසීන් අනුගමනය කරමින් ඕලන්ද තෝම්බු සකස් කළහ. මෙම තෝම්බු සුරක්ෂිතව ෪ ගෙන ඒමට ඕලන්දයින් උත්සාහ කළේ, එම තෝම්බු යටත් විජිතයක් වූ මෙරට පාලනය කිරීමට උපකාරී වූ වැදගත් ලේඛන කාණ්ඩයන් නිසයි.

පෘතුගීසීන්, ඕලන්දයින්ට යටත් වූ 1656 කාලයේදී, තමන්ගේ ලේඛන සතුන්ගේ අතට පත්වීම වළකාලීමට විනාශ කර දැමූහ. මෙම විනාශය නිසා පෘතුගීසී ලේඛන රාශියක් අපට සඳහටම නැති විය. ඒ හැර, ඉතිරි වූ පෘතුගීසී ලේඛන ද, ඕලන්ද ආණ්ඩුකරුවෙකු වූ ද හර්ගේ අණ පරිදි, ඔහුගේ පොද්ගලික ලේකම් වූ වැන් තොල් විසින් 1700 දී විනාශ කර දමන ලදී. මෙම රාජ්‍ය ලේඛන විනාශය දහහත් වැනි සියවසේ මෙරට යුද්ධ විනාශවලට අමතරව සිදුවූ බලවත් විනාශයක් කොට සැලකිය හැකිය.

බ්‍රිතාන්‍යයින් මෙරට අල්ලාගත් 1796 කාලයේදී ඕලන්ද ලේඛන ආරක්ෂා කිරීමට විධි විධාන යොදන ලදී. මීට හේතුව, රාජ්‍ය පාලනය සඳහා ඕලන්ද ලේඛන ආරක්ෂා කිරීම ඔවුන්ට වාසිදායක වූ නිසයි. බ්‍රිතාන්‍ය යුගයේ රාජ්‍ය ලේඛන රාශියක් සුරක්ෂිතව ජාතික ලේඛනාගාරයේ තැන්පත් වී ඇත. මේ අතර 1815 උඩරට ගිවිසුමේ මුල් පිටපත, 1818

(12 වන පිටුව)

පාසල් පුස්තකාලයාධිපතින්ට

පුහුණුවක්

පාසල් පුස්තකාලයාධිපතින් සඳහා දෙසතික පුහුණු පාඨමාලාවක් ගෝඨාචාර්ය කටයුතු පුහුණු කිරීමේ සහ පර්යේෂණ ආයතනයේ ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ පුස්තකාල පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය මගින් යුනිසෙස් ආයතනයේ අනුග්‍රහයෙන් 83.07.21 මේනි දින ආරම්භ කරන ලදී. මෙම පුරම තේවාසික පාඨමාලාවේ ආරම්භක උත්සවය හා සම්මන්ත්‍රණය ගරු අධ්‍යාපන සේවා ඇමති ලකුණේ ජයතිලක සහ ගරු අධ්‍යාපන නියෝජ්‍ය ඇමති සමරවීර විරවන්ති යන මැතිතුමන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පවත්වන ලදී.

මෙම පුස්තකාලයාධිපතින් පුහුණු කිරීමේ පාඨමාලාව සඳහා විශේෂයෙන් පොකුරු පාසල්වල නිරත පුස්තකාලයාධිපතින් ඇතුළුව ගුරු පුස්තකාලයාධිපතින් 31 දෙනෙකු අධ්‍යාපන සේවා අමාත්‍යාංශයේ පාසල් පුස්තකාල සංවර්ධන අංශය මගින් තෝරා ගන්නා ලදී.

දැනුම පිළිබඳව ඇති තවකම නැඹුරුතාවයන්ට අනුකූලව පාසල් පුස්තකාලයකින් ඉටු විය යුතු සේවාව, එහි සංවිධානය, පුස්තකාල-දුමුණ හා ඒවා ප්‍රතිග්‍රහණය කිරීම, ව්‍යාප්ති සේවා කටයුතු හා පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනයට අදාළ විවිධ ආයතන හා විෂයයන් පිළිබඳ දැනුමක් ලබාදීම මෙම පාඨමාලාවේ මූලික පරමාර්ථ විය.

11 ඔට්ටු බලන්න

පාසල්/වටිමපස නිරය:

1. පාඨමාලාව අධ්‍යාපන සේවා අමාත්‍ය ගරු ලකුණේ ජයතිලක මහතා සහ නියෝජ්‍ය අධ්‍යාපන අමාත්‍ය සමරවීර විරවන්ති මහතා, 'යුනිසෙස්' නියෝජිත පිලිප් කොසානා, මණ්ඩලයේ සභාපති එස්. අනුකෝරාල යන මහතන් හා සහකාර අධ්‍යක්ෂිකා නාලිනී ද සිල්වා මෙහෙවිය අතින් විවෘත වූ අවස්ථාව 2. ගරු අධ්‍යාපන සේවා ඇමතිතුමා සහාය අමතයි 3. ඇමිණ සිව් සමාජවාදීන් පිරිසෙන් කොටසක්.

පාසල්/ලකුණු පස නිරය:

1. නියෝජ්‍ය අධ්‍යාපන අමාත්‍ය ගරු සමරවීර විරවන්ති මහතා සහාය අමතයි.
2. යුනිසෙස් නියෝජිත කොසානා මහතා සහාය අමතයි.
3. පුස්තකාල මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා සමග පිළිසඳවේ යෙදී සිටින විදුහල්පති සංගමයේ සභාපති රාජකීය විදුහල්පති ඩී. ඇම්. ප්‍රනාන්දු, ආනන්ද මහා විදුහල්පති හා ඩී. එස්. සේනානායක විදුහල්පති මහත්මරු වෙති.

(9 වෙනි පිටුවෙන්)

රාජ්‍ය ලේඛන.....

1848 නිදහස් සටන්වල ලේඛන, විසිවැනි සියවසේ නිදහස් සටනේ ලිපි ලේඛන වැදගත් තැනක් ගනී. මින් පැහැදිලි වන්නේ අපේ මුතුන් මිත්තන්. ලේඛන සංරක්ෂණය සහ කළමනාකරණයෙන් පරිපාලනමය වගකීම, කාර්යක්ෂමතාවය සහ බලය ලබාගත හැකි බව ඇදහූ බවයි. ඒ හැර ලේඛනයක් මගින් හෙළිදරව් වන සාක්ෂිවල ඇති අවලභාවය ද වැදගත් බව විශ්වාස කළහ.

වටිනා වැදගත් ඓතිහාසික ලේඛන සංරක්ෂිත ආයතන, කාර්යක්ෂම රාජ්‍ය පරිපාලනය විෂයෙහි දක්වන බලපෑමේ ඇති වැදගත්කම පාලකයින් වටහාගෙන ඇත. ලේඛන පරිපාලනය ක්ෂේත්‍රයෙහි එනම්, ලේඛන හෝ ලිපිගොනු බිහි කිරීම, සංවිධානය, පවත්වාගෙන යාම සහ රජයේ කාර්යාල වල භාවිත ලේඛන අතුරින් වටිනා, වැදගත් ලේඛන තෝරා බේරා ගැනීම විෂයෙහි සියළුම දෙපාර්තමේන්තුවලට සම්මත ප්‍රමිති නියම සහ ක්‍රියාගත කිරීම කෙරෙහි ජාතික ලේඛනාගාර විශිෂ්ට කාර්යයක් ඉටු කරත්. මෙම කාර්යය ඉටු කරන්නේ ප්‍රධාන වශයෙන් රාජ්‍ය පරිපාලනයේ කාර්යක්ෂමතාවය උදෙසාමය.

රජයේ විවිධ කාර්යාලවලින් ලේඛනාගාරයට පැවරූ ලේඛන හෝ ලිපිගොනු, විද්‍යානුකූලව සාදන ලද සියලුම අංගෝපාංගයන්ගෙන් සමන්විත සුරක්ෂිතාගාරයක සංරක්ෂණය කිරීමත්, විවිධ පරිපාලන ගැටලු විසඳීමෙහිලා පරිපාලකයන්ට එම ලිපි ගොනුවල හෝ ලේඛනවල අඩංගු තොරතුරු අනාවරණය කර දීමත් ජාතික ලේඛනාගාරයකින් ඉටුවන වැදගත් කාර්යයකි.

විශේෂයෙන්, දියුණුවන රටවල රජය, ප්‍රජාවගේ ආර්ථික, සමාජීය සහ බුද්ධිමය දියුණුව විෂයෙහි ඇති කර ඇති ඉමහත් බලපෑම පරිපාලනයේ කාර්යක්ෂමතාවය මත රඳා පවතී. ලේඛන විධිමත්ව පරිපාලනය සහ පවත්වා ගෙනයාම, පරිපාලන කාර්යක්ෂමතාවය සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය වේ. එමගින් රජයක හෝ ආයතනයක ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් හා කටයුතු ප්‍රලේඛනය

කොට තබා ගැනීමත්, මෙසේ ප්‍රලේඛනය කොට ගත් විවිධ විෂයයන් පිළිබඳ තතු දේශපාලන, ආර්ථික, විද්‍යාත්මක සහ සංස්කෘතික අංශවල සැලසුම් සැකසීමේදී පරිපාලකයින්ට ප්‍රයෝජනවත් ලෙස යොදා ගැනීමට හැකිවීමත් අතිශයින් වැදගත් වේ. අතවශ්‍ය ලේඛන විනාශ කිරීමත්, අවශ්‍ය වටිනා ලේඛන පමණක් සංරක්ෂණය කිරීමත්, ලේඛනවල අඩංගු තතු පරිපාලන කටයුතු සඳහා නැවත උපයෝගී කර ගැනීමේ දී පහසු වේ. ලේඛන පරිපාලනයක් සහ සංරක්ෂණයක් නොමැති වීමෙන් පාලකයන්ගේ වටිනා කාලය ගෙවී යාමත්, මුදල් හා සම්පත් තාස්ති වී යාමත්, පාලන තන්ත්‍රය අවුල් වී යාමත් අනිවාර්යයෙන් සිදුවේ.

ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටකට ආර්ථික හා සමාජ සංවර්ධන වැඩ පිළිවෙල ඉතා අත්‍යාවශ්‍ය වන හෙයින්, වැදගත් ලේඛන සංරක්ෂණය මාර්ගයෙන් රජයට ප්‍රතිපත්තිවල අවිච්ඡින්නතාවය රැක ගැනීමටත් අවශ්‍ය පූර්ව අත්දැකීම්වලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීමටත් අතිශයින්ද අත්‍යාවශ්‍ය ද්විත්වකරණ හා මුදල් සහ කාලය තාස්ති කර දීමෙන් වළකා ගත හැකි වේ. ඒ හැර ලේඛනාගාරවල සංරක්ෂිත ලේඛන කාණ්ඩ බොහොමයක් පුද්ගලයින්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමෙහිලා ඉතා ප්‍රයෝජනවත් නිසා එම ලේඛන සංරක්ෂණයත්, මහජනතාවට ලේඛන පරිශීලනය සඳහා ඉඩදීමත් පුරවැසියන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් සුරැකීමට ඉවහල් වේ.

වැදගත් ලේඛන සංරක්ෂණය කිරීම පරිපාලනය විෂයෙහි වැදගත් වන්නාටයේම, ඓතිහාසික පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා ප්‍රාථමික මූලාශ්‍ර ලෙස යොදා ගැනීමද අද්විතීය කොට සැලකිය හැකිය. ජාතික ලේඛනාගාර වනාහි පරිපාලනමය සහ ඓතිහාසික පර්යේෂණ කටයුතුවල ජීවනාලිය වේ. ජාතික ලේඛනාගාරවල සංරක්ෂිත ලේඛන නියම පරිදි පරිශීලනය නොකොට ලියනු ලබන ඉතිහාසය, ආවේගවලට අසුවීමත්, පක්ෂපාතී භාවයෙන් යුක්ත වීමත්, සමබර හා අවිච්ඡින්නතාවයෙන් විසුක්ක වීමත් දර්ශනය වේ. ඇත්තෙන්ම, ජාතික ලේඛනාගාර වනාහි දියුණුවන රටවල සංවර්ධන පරිපාලනමය කටයුතු වලදී ඉමහත් ප්‍රභවයක් පෑ හැකි ආයතන වන අතර ජාතියක් ගොඩ නැගීමෙහි බලකණු ලෙස යොදා ගත හැකිය.

(11 වන පිටුවෙන්)

යුනිසෙෆ්ස් අනුග්‍රහයෙන්...

මෙහි ප්‍රථම දින සම්මන්ත්‍රණය සඳහා ගුරු පුස්තකාලයාධිපතීන් මෙන්ම විදුහල්පතිවරු සහ පුස්තකාල වෘත්තීයෙහි නිරත විශාල පිරිසක් සහභාගී වූ අතර, පාසැල් පුස්තකාල සේවා සංවර්ධනයේදී විදුහල්පතිවරුන් සහ ආචාර්ය මණ්ඩලයේ වගකීම් සහ කායභාරය කෙරෙහිද විශේෂ අවධානය යොමු කරවන ලදී.

මුල් දින රැස්වීම ඇමතු අධ්‍යාපන නියෝජ්‍ය ඇමති ගරු සමරවීර වීරවන්ති මහතා වර්තමාන සිසු පරපුර පහත් රුචිකත්වයෙන් මුදු, උසස් රුචිකත්වයට නැඹුරු කිරීමේ කර්තව්‍යය සඳහා පාසැල් පුස්තකාල මගින් වැදගත් මෙහෙයක් ඉටු විය යුතු බැව් සඳහන් කළේය.

අධ්‍යාපන සේවා ඇමති ගරු ලයනල් ජයතිලක මැතිතුමා සභාව අමතමින් 1977 තිබුණු පාසැල් පුස්තකාල සංඛ්‍යාව 700 ක් වූ අතර, 1983 වන විට එය 3,500 දක්වා වැඩි වූ බවත් එය තවදුරටත් වර්ධනය කිරීමට කටයුතු යොදන බවත් සඳහන් කළේය.

මෙම පාඨමාලාව එම සංවර්ධන කටයුතු සඳහා මහත් රුකුලක් බවත් සඳහන් කළ අතර, 1977 දී පාසැල් පුස්තකාල සඳහා වෙන් කරන ලද්දේ රු. 10,000,00 ක් බවත් අද එය රු. 65,000,00 ඉක්මවා ඇති බවත්, දිවයිනේ සියලුම වානිජ, කලා විද්‍යා පංති ඇති විදුහල් සියල්ලෙහිම පාහේ පුස්තකාල පිහිටුවා ඇති බවත්, එනම් එය රටේ පාසැල් සංඛ්‍යාවෙන් තුනෙන් එකක් බවත්, ඒවා සංවර්ධනය සඳහා තම අමාත්‍යාංශය තවදුරටත් කටයුතු කරන අතර, ඊට මණ්ඩලයේ සහායද අවශ්‍ය බවත්, එතුමා වැඩිදුරටත් සඳහන් කළේය.

මෙම පාඨමාලාවේ ආරම්භක රැස්වීම අමතා විදුහල් පතින්ගේ සංගමයේ සභාපති හා රාජකීය විදුහල්පති ටී. ඇම්. ප්‍රනාන්දු, යුනිසෙෆ්ස් නියෝජිත පිලිප් කොසානා, මණ්ඩලයේ සභාපති, එස්. අතුකෝරාල, අධ්‍යක්ෂ/ලේකම් එන්. අමරසිංහ යන මහතන් කථා කළ අතර, සහකාර අධ්‍යක්ෂිකා නාලිනී ද සිල්වා මෙනෙවිය විසින් ස්තූති යෝජනාව කරන ලදී.

CLASSIFICATION SCHEMES FOR GEOGRAPHY MATERIALS—PART III

M. A. Gunapala

Senior Assistant Librarian, University of Peradeniya

Classification of geography materials; compiled by the Association of American Geographers: (Annals of American Association of Geographers Vol XXVII (2) 1937 : pp. 49-93).

In 1931, the Association appointed a Committee, under the chairmanship of S. W. Boggs to develop a classification scheme for Geography to be used in special libraries. The scheme was compiled and submitted to the Association in 1936 and published in the Association's journal in 1937. This is a classification scheme devised for special libraries and its underlying principles could be roughly categorised as follows :

- (1) The most useful arrangement of geographical materials from the Geographer's point of view is believed to be (a) area (b) subject (c) author and (d) date. In the case of books dealing with both area and subjects, "area" will take precedence over subject in a geographical library. It is believed that maps should be filed by notation indicating (1) area (2) subject (3) date and (4) author.
- (2) When the treatment in a book or an article is general or theoretical and of general applicability, "subject" proceeds "area."
- (3) The notation is a matter of concern to geographer because the more cumbersome it is, the more frequently will be required the use of a guide to the shelves or the map cases: therefore, the shorter and simpler the notation, specially for the main classes, the better the system will be. It should be logical and distinctive, if feasible, making it easy to remember in its larger divisions.
- (4) Separate and preferably distinct notation is necessary for : (1) area (2) subject (3) date and (4) author. The latter two are already provided for in library practice, so that only area and subject need consideration.

The AAG scheme concentrates only on area and the subject classification. However, it would have been much better if the latter two were dealt within the same scheme which would not make the scheme extremely longer but would make the scheme more complete and easy to follow.

The AAG classification scheme is a purely enumerative classification which has both subject and regional approaches. As indicated in the underlying principles in the case of a book on Systematic geography, preference could be given to the subject.⁽⁹⁾ Main emphasis is given to the region in respect of Geography books dealing with a particular region and in these cases subject is of secondary importance.⁽¹⁰⁾ This is so much in accordance with the educational concensus because the geographer looks at the problems from the regional point of view.

Room provided for subdividing regional Geography books according to area is very useful. In LC scheme Regional geography books are classified under History country numbers in classes D-F. Books dealing with a particular subject of a region will go under the subject and are subdivided according to the region, and therefore, Regional geography literature could be seen scattered in LC system. Any system that will help could be followed in UDC. However, the method suggested by AAG scheme is certainly more profitable for geographers because of its approach to study.

Main divisions of the AAG scheme are given in Appendix II and they are certainly more encouraging than those in UDC or LC. The divisions are General geography, Travel and Exploration, Mathematical geography, Physical geography, Biogeography, Human geography, Geographical teaching and Historical geography. Main subdivisions also seem to be more logical, viz .

- Human geography — Anthropology
- Geography of population
- Social and cultural geography
- Political geography
- Economic geography
- Military and naval geography.

The outline of the classification though not faultless, is certainly better than those of LC and UDC schemes. "Aid to geographical study" is assigned to class 'k' at the end of the classification scheme but it is more logical to be placed at the beginning because the type of material that will go there are fundamental reference materials that would be useful for geographical study. "Settlements and Urban geography" is placed as a subdivision of Population geography. But it should be

given equal status with Population geography and be placed as a main subdivision of Human geography.

Treatment of maps and atlases in AAG scheme is somewhat similar to that given to Regional geography class. A noteworthy feature in regard to maps and atlases is the asterisk marked in front of most of the class numbers. A footnote of the AAG scheme says "the subjects indicated by an asterisk are, in most instances, those that have been utilised in cataloguing the maps in the map collection, of the US Department of State. This section of the subject may prove nearly sufficient for map classification and cataloguing in some map collections: these maps are, of course, equally adopted to the classification of Geographical literature. Many subjects that are not marked by an asterisk will also prove to be useful to map classification."

In the meantime it has given separate numbers for maps and atlases under some subjects. However, kh-atlases, under the main class 'Aid to geographical study' helps to collect maps and atlases under the main number. It is a weakness in the AAG scheme that the other cartographical presentations cannot be brought together in this classification. UDC and LC have dealt the maps and atlases classification with much care in order to help the geographical study and to organise a map collection suitably.

Although Boggs and Lewis (4) were able to devise an excellent maps and atlases classification in 1954, principles therein have been little adapted in this classification scheme. However, as far back as 1937, Boggs had the basic principles of classifying maps and atlases in mind and in the underlying principles he proposes area—subject—date—author classification system. Yet the system he had in mind is not clearly given in the classification, and, therefore, it makes it difficult for the reader to understand.

The classification scheme starts with a "General geography : General description" class for which most of the items in "class k-Aids to geographical study" should be included. Reference materials of a subject is more helpful at the beginning of a scheme so that in the shelves of a library the reference materials will be shelved at the beginning. The item in class k (bibliographies, periodicals, dictionaries, encyclopaedias, gazetteers, atlases, biographies) should be in the general section at the beginning. In the general class ae—Geographical regions, landscape etc. (principles of Regional geography) should be with Theoretical geography for which no place is found in AAG scheme.

The arrangement of class b-Mathematical geography is satisfactory with 'size and shape of the earth' at the beginning and proceeds to the main subdivisions 'Movement of the earth' (bd), Determination of positions (bf), Surveying, map making or map sketching in the field (bj) etc. Other branches of Geography such as Statistical geography or Statistical techniques and Projections seem more appropriate in class b.

Grouping geomorphology, meteorology and climatology, and oceanography close together in class c-Physical geography is both helpful and logical because they are closely related. It is also useful to have places allocated for fringe subjects such as Geophysics, geochemistry, and Geology because knowledge in these sciences is essential for detailed study of Physical geography. The arrangement of the Geomorphology class (cb) in the scheme is very helpful, viz :

- cbb — Work of forces originating in the interior of the earth
- cbk — Work of the atmosphere (for deserts, steps, etc. see dg).
- cbm — Work of flowing surface water.
- cbn — Work of subterranean water (Karst topography).
- cbr — Work (or in) standing water.
- cbs — Ice sheets glaciers, ground ice and their work.
- cbu — Land forms due to the combined work of different agencies.
- cd — The rivers of the lands.

In this classification cbh—Volcanic activities and related forms is too brief. cbu—Land forms due to combined works of different agencies, is an attractive addition in this scheme which is not found both in UDC and LC. Even though, cycle of erosion in its different forms has been included in AAG scheme, no place is assigned for slopes and their development.

Class ce—Oceanography is detailed enough except that it has not given a place for study of instruments, as in LC. Meteorology and Climatology (of) section is not well drafted and quite a large number of important topics have been left out or generalised. 'Atmospheric circulation: wind' are put together in cfk. There is no number for monsoons. All aspects of precipitation (cfmb) and clouds (cfms) have been generalised and they cannot be detailed enough for a special library which needs micro-treatment of subject areas. Generalization of the classification of clouds is common to LC and UDC as well. Class d—Biography also presented in a very generalized form, e.g.

- dg — Vegetational regions
- dh — Desserts
- dk — Steppes and prairies
- dm — Moors and heaths.
- do — Tundra

It does not give subdivisions for other important types such as Deciduous, Coniferous, Equatorial vegetation etc. Animal geography (Zoogeography) (dr) though generalized is somewhat satisfactory when compared to the small volumes of literature available on this subject. However, class d needs more expansion taking into consideration the conservation aspect which is currently widely discussed subject in any part of the world.

Human geography has been given the largest space in this scheme from class e to h, which is reasonable when compared to the large amount of literature available on the subject. The pattern of main subdivisions shown in the outline cannot be seen in the main schedule.

Class f—Political geography consists of two main divisions as follows :

- fa — Boundaries.
- fb — The state and its territorial divisions: administrative and judicial divisions.

Both sections are well organised and well classified except that “fh—International alliances: Leagues: International rivalries: Geopolitics” should be another main subdivisions under Political geography. In fact Geopolitics should come at the beginning of the f class because it includes theoretical studies of Political geography.

Economic geography (g) is one of the best organised and also has a detailed schedule with its logical and helpful arrangement. The arrangement of main subdivisions itself will show its impressiveness up to a certain extent, viz :

- ga — Economic geography
- ga — Economic regions
- gb — Natural resources
- gbb — Mineral resources
- gbm — Food supply
- gc — Agriculture
- gor — Forests and forestry
- gct — Textile industries
- gcu — Animal industries and products
- gd — Products of oceans and rivers and lakes
- gf — Transportation

It begins with resources or raw materials and goes on to human activities such as Agriculture, agriculture-based industries, and manufacturing industries and finally transportation.

Military and Naval geography (h) is satisfactorily dealt with except that its relative location with Political geography would have been more suitable. Class j (Geographical teaching: institutions engaged in geographical teaching) k (Aid to geographical study: Collections: Library economy: Biographies) and n (History of geography) are also more logical at the beginning of the scheme.

A helpful feature that runs throughout the entire classification scheme is **see also** and **see reference** that guides the reader to the correct place or the related subjects. Two weaknesses noticeable in the scheme are :

- (1) **Area table** ; The illogical order of arrangement in the area table puts the reader into inconvenience. As an example if Asia section is taken, regional divisions are given at the beginning and country divisions separately as given below :

- 400 — Asia
- 402 — Northern Asia
- 403 — Western Asia
- 404 — Central Asia
- 405 — Eastern Asia: Far East
- 406 — South Asia
- 406.5 — South-east Asia
- 410 — Near Asia.

South Asia regional division is 406 but the country fell far away in 450's.

- 450 — India: British India.
- 450.2 — French India.
- 450.4 — Portuguese India.
- 457 — Burma.
- 458 — Nepal and Bhutan
- 459 — Ceylon

Apart from separation of literature of South Asia region and South Asian countries Burma has been included among South Asian countries which in fact is a South East Asian country.

- (2) There is no relative index for the classification. Index is a very helpful guide to the classifier.

Though the scheme has not been revised after its compilation in 1937, with all its short-comings, it has some good features because the nature of the subject and the needs of the geographer have been considered by the compiler. The aforesaid is true despite the fact that it cannot conveniently and helpfully absorb newly developed branches of Geography such as Medical climatology, Biometeorology, etc.

THE AUTHOR...

- (1) Books, pamphlets and other writings.
- (2) Lectures, addresses, sermons and other similar Works
- (3) Dramatic works.
- (4) Musical works.
- (5) Choreographic works and pantomimes.
- (6) Cinematographic, radiophonic and audio-visual works.
- (7) Works of drawing, painting, architecture, sculpture, engraving etc.
- (8) Photographic works.
- (9) Works of applied art.
- (10) Illustrations, plans, maps and three dimensional works, relative to geography, topography, architecture and science.

Copyright law, therefore, applies to all original works of authorship irrespective of the fact that they are ever published or disseminated the basic requirements being :

- (a) they should be works originally created.
- (b) they should be fixed in some tangible medium of expression from which the work can be perceived, reproduced or otherwise communicated either directly or with a machine or devise.

Exclusive rights of author/copyright owner

The Act in the first instance sets forth the exclusive rights of the author in broad terms. The rights so recognised can be initially divided into two categories as moral rights and economic rights.

What are the moral rights of authors? The moral rights consist of basically two aspects namely :

- (a) Authors right to claim authorship of his work and his right to claim that his authorship be indicated when his work is communicated in some tangible form.
- (b) Author's right to object to and to seek, relief in connection with any distortion, mutilation or modification of his work.

Moral rights are possessed exclusively by the author and are not transferable.

What are the economic rights of authors? They are the rights through which the author obtains an economic gain. Subject to certain limitations we shall be discussing later, the author has the exclusive right to do or authorise to do any of the following for his economic gain :

- (a) Reproduce his work.
- (b) Make a translation, adaptation, arrangement or other transformation of his work.
- (c) Communicate the work to the public by performance, broadcasting, television or any other means.

Economic rights are transferable within the duration of copyright.

පුස්තකාල විද්‍යාර්ථීන්ගේ දැනුම වඩන ප්‍රකාශන පෙළක්

✧ **Catalogue of Postgraduate Dissertations; Available in the University and Research Libraries of Sri Lanka.**
Comp. by N Amarasinghe **Rs. 74.00**
 මූලික සුවිකරණය
 ග්‍රන්ථ සුවිකරණයේ මූලධර්ම හා මූලික සුවිකරණ ව්‍යවස්ථාවන් සරල අයුරින් ඉදිරිපත් කරයි.

ධනපාල ගුණසේකර **රු. 37.00**

✧ ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලිය
 இலங்கைத் தேசிய நூற்பட்டியல்
Sri Lanka National Bibliography
 Annual Subscription **Rs. 80.00**

✧ මහජන පුස්තකාල ප්‍රමිති
 සිංහල සංස්කරණය **රු. 4.00**

✧ මහජන පුස්තකාල තොරතුරු සංග්‍රහය
 (නාමාවලියකි) **රු. 12.00**

මුදල් හෝ තැපල් ඇණවුම්, වෙක්පත් සහායකි,

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය
 නමට ලියනු මැනවි

විමසීම හා ලිපි:
 දධ්‍යක්ෂ/ලේකම්

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය
 කැ. පෙ. 1764, නිදහස් මාවත
 කොළඹ 7. ටෙලි; 598847.

භූමිකා පුස්තකාලයෙන්

නොලියු සාහිත්‍යය

යක් පුවත් ගෙන එන ජන කවි

පීටර් විජේසිංහ

සාතාරි, හේමවත, ආලවක, සුවිරෝම, බරරෝම, නන්ද යන යකුන් පිළිබඳ රසවත් පුවත් අපේ උදම් පොත පතෙහි සඳහන්ය. මොවුන් තුරෙන් සාතාරි හා හේමවත යන දෙදෙනා යහළුවෝ වූහ. බුදුරදුන් එද බරණැස ඉසිපතනයේදී දම්සක් පැවැත්ම සූත්‍රය දෙසද්දී සාතාරිද එයට සවන් දීගෙන සිටියේය. ධර්මාභිසමය ලත් හෙතෙම යහළුවාටද උදම් පසුරු දෙවීය.

අපේ රටේත් එවක යකුන් සිටින්නට ඇත. යකුන් ලවා මාවේ රැනෙන් ගල කපපා එක් රැක් තුළදීම සැට අමුණක කුඹුරු අස්සැද්දවේ යයි කියන අලුත් නුවර දේවතා බණ්ඩාර නම් වූ අධිපතියකු ගැන ජන සාහිත්‍යයෙහි සඳහන් වෙයි. යකුන් ලවා තම කායඝ්‍රීය සපුරා ගත් දේවතා බණ්ඩාර තෙමේ වැඩ නිමවීමෙන් පසු තම නිවසින් ගම් දනවුවලට යන ලෙස එද යකුන්ට අණ කෙළේය. මේ අණට එක එල්ලේම වීරුද්ධ නොවූ යක්කු තම තමන්ගේ යටි සිත්වල පැල පදියමිව තිබුණු පල හිලවිචක් ගැන සිත සිතා මෙසේ දුක්වූහ:

“සපිරි නුරා රත් රුව සෙ ලදු නන්නේ
මිහිරි කතා රන ගිරවියො වැ නන්නේ
හවිරි නෙ ලා මල් වරල බදි නන්නේ
ඔමරි ලියන් හැර කෙලෙසද ය නන්නේ”

නොයෙක් දුර බැහැර පළාත්වලින් පවා කැඳවනු ලැබ සිටි මේ යක්කු ඉහත කී පරිදි කුඹුරු අස්වැද්දීමේ යෙදී සිටිද්දීම වෙනත් විධියක ‘අස්වැද්දීමක්ද’ කළහ. එනම් අලුත්නුවර යොබබනියන් සමඟ ‘ඇයි හොඳයි කම’ පැවැත්වීමයි. අධිපතියගේ අණට ඔවුන් මුසුප්පු වූයේ ඒ නිසාවෙනි.

යකුන් ගැන කතා කරන විට ලංකාවේ විසූ ආදීම යකුන් පිළිබඳ මෙබඳු පුවත් තව තවත් සිහිපත් කරන්නට සිදු වෙයි. විජය කුමරු සත් සියයක් සහවරයන් සමඟ මේ රටට සැපත් වූ විගසම වාගේ කුවේණියගේ ඉභිබිභි නුරා මායමට අසු වූ සැටි අපගේ වංශ කථාව මතක් කර දෙයි. එද සහ ඊට පසු මේ යක්කු බොහෝ ගම් දනවුවල ජීවත්ව සිටි සෙසු යොවනියන්ට බැල්ම හෙළා හදි හුනියම් කළ අන්දම නොයෙක් ඉතිහාස පුවත් වලින්ද, වෘත්තාන්තවලින්ද, ගම් දනවූ වටා ගෙතුන වෙන නොයෙක් රසවත් තොරතුරු වලින්ද අනාවරණය වෙයි. මේ හැර ග්‍රාම නාම පිළිබඳව ගෙතුන තවමත් ‘නොලියු’ ඉතිහාසයෙහිද මොවුන්ගේ වන් හුන් කොතෙකුත් විස්තර කොට තිබේ. මෙහැත් සිට ඒ පිළිබඳ කෙටි විමසනයක යෙදෙමු.

යකුන්ගේ නම්

යකුන් පිළිබඳ ආර්ය කතා හා ඔවුන් විටින් විට කළ ‘යක්කම්’ පිළිබඳ තොරතුරු බොහෝය. මෙහි පළ වනුයේ ඉන් ස්වල්ප

පයකි. නොහොබනා වැඩ නිසා කල එළියට ආ යකුන්ගේ නම් ස්වල්පයක් මෙසේයි:

කුවේණි, කාලවෙල, ජයසේන, වටයකා, කොටයකා, නාස් කොටා, මයිල වලානා, කතා, ඇඟිලි කොටා සහ කොරිකන් පිටියා යන යක්කු අපගේ අවධානයට යොමු වන්නෝය. මොවුන් අතරින් වටයකා වට්ටාරමේද, කොටයකා කොට-මේද, නාස් කොටා කාසි තොටේද කතා ඇතිපොලද, ඇඟිලි කොටා මාදුරේ කෝරළයේ ගල්මයේද, කොරිකන් පිටියා ගල්ගමුවේ හා ජංකරේද විසූහැයි ජනප්‍රවාදයේ එයි.

ලංකාවේ පෙර විසූවන්ට යක්, රකුස්, අසුර, නා යන නම් සතර ව්‍යවහාර කර තිබේ. “රාවණාගේ පියාවන පුලස්ති හට භායඝ්‍රී වූවා අසුරාන්තතාවක් යයි කියා තිබෙන බැවින්ද මේ දක්වා සමහර කුලවල අයට ‘අසුරමාන ජේඩියෝ’ අසුරමාන-දේවගේ අසුරමාන යා, අසුරයා යනාදී විසින් ව්‍යවහාර කර තිබේ. මේ අසුර යනුද රකුසන්ටම ව්‍යවහාර වූ නමක් යයි කියා ඇත. එබැවින් යක්, රකුස්, නාග යන වර්ගත්‍රයක ජන කොටස් පූර්වයෙහි මේ රටේ විසූහැයි සිතිය යුතුව තිබේ.

අප රට වාසී ආදිකල්පිකයන්ගේ නම් රැසක් සොයා ගත හැකි ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර නම් මහා වංශය, දීප වංශය, සිතලවත්ථු, සහස්ස වත්ථු, වැනි වංශ කතා, ගිරි ලිපි, ලෙන් ලිපි, ශිලා ලිපි සහ සිගිරි කුරුටු ගීතය. තවද එද විසූ පොදු ජනයා ගේ නම් රැසක් වෙස්සගිරි, රිටිගල, කොටා දුමු හෙල, මිහින්තලේ වැනි ගිරි ලිපි හා ලෙන් ලිපිවලින් හෙළි වෙයි. බුදු දහම ගෙන ඒමට පෙර ලංකාවේ නාග හා දෙව වන්දනාව පැවැති බැව් පෙනේ. බුදු දහම පැමිණියට පසුද ඒවා සහමුලින්ම නැති නොවීය.

නාගයෝ

වෝරනාග, බල්ලාට නාග, මහානාග, වුළු නාග, කුඩුස නාග, අහස නාග. සිරිනාග යන මේ නම් නාග බලපෑමට උදහරණ වශයෙන් සැලකිය හැක. දේව බලපෑමට කාලදේව, නන්ද-දේව, සිතල වත්ථුවේ දක්වෙන මහාදේව යන නම් උදහරණයි. බුදු දහම පැමිණීමට පෙර ලංකාවේ ව්‍යාප්තිව තුබූ ශිව දහමේ ව්‍යාප්තිය පෙන්නවන නම් ගම් ද ඇත. ගිරිබණ්ඩ ශිව, මුට්ඨව, මහාශිව ආදී නම් ඒ ගණයට වැටේ. පවුටස්දේවගේ පුතෙකු අසේල නම් විය. මුට්ඨවගේ පුතෙකුද අසේල නමින් ප්‍රකටව රජ විය. අසේල යන්නෙහි තේරුම “නිරුවත්” යනුයි. මේ දිගමබර ජෛන බලපෑමකැයි ආවායඝ්‍රී පරණවිතාන මහතා කියයි.

ලංකාවේ මුල් පදිංචි කාරයන් ලෙස සැලකෙන යක්ෂ, නාග වර්ගයාද ගොවිතැන හා වෙළු හෙළදාමත් සාර්ථක ලෙස පැවැත්වූ අය බව පෙනෙන්නට තිබේ. ලංකාවේ පැරණි ගොවි වෙළඳ පළාත් පිළිබඳ තොරතුරු, ග්‍රාම නාම, ස්ථාන නාම, ජන කතා හා සිරිත් විරිත් ආදියෙන්ද ඒ බව මැනවින් හෙළිවේ. විශේෂයෙන් පිටිගල් කෝරළය හා සියනැ, භාපිටිගම්, අලුත්කුරු කෝරළලීන් මේ පිළිබඳව වැදගත් සාක්ෂි ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

පිටිගල් කෝරළේ, පන්තල, කුලියාපිටිය පාරේ බස් නැවතුම් පොලක් ඇති යක්විල නම් වූ නියම් ගමක් වෙයි. යක්ෂයන්ගේ ගොවිතැන හා සබඳ වූ විලක් මෙහි තුබූ බව අනාවරණය වෙයි. යකුන්ගේ ගොවිතැන හා සබඳ වූ නප්ටාව-ගේෂ වැටික් ද ඇති තවත් තැනක් නම් කුලියාපිටිය, නාත්තන්ඩිය, කිරිමැටියාන යන නියම් ගම්වලට මැදින් මහ වෙල්යායක් ඇසුරු කරගෙන පිහිටි යද්දෙස්සාවයි. මෙයින් හැඟවෙන්නේ යකුන්ගේ දිසාවේ වැවක් තුබූ බවයි. යක්+දෙස්+වැව යක්දෙස්සාව විය.

කොළඹ තුවර පාරේ ප්‍රධානතම බස් නැවතුම් පොලක් වූ යක්කලද පෙර යකුන්ගේ දනවුඩක්ව පැවති බව නමින්මත් ඔප්පු වෙයි. මෙහම වර්තමාන සියනැ කෝරළේට අයිති වූවකි. එහෙත් ඊට මැද ගොවිතැනෙහි යෙදී සිටි යක්ෂයන්ගේ වාසස්ථානයක්ව පැවැති බැව් වචන නිෂ්පත්තියෙන්මත් ඔප්පු වෙයි. සිංහල ශබ්ද ධර්මයට අනුව යක් වල ලෙහෙසියෙන් යක්කල විය.

එම කෝරළේම එයට නුදුරුව බෙම්මුල්ලේ දුම්රියපල අසල මහ වෙල්යායක් මැද යකුන්කෙළිය නම් වූ ගමක් වෙයි. එද එම මහ වෙල්යායේ ගොවි තැනෙහි යෙදී සිටි යක්ෂයන්ගේ විනෝද ක්‍රීඩා භූමිය වූයේ මේ ගමයි. දකුණේ බෙම්තොටද මොරවක් කෝරළේ බොගමුවද එපරිදීම යකුන්ගේ ඇසුර ලත් තැන් කීපයකි. “බෙම්” යනුව හීම, රකුසු යන තේරුම් ගෙන එයි. මේ හැර යකල්ල, යක්කුරේ, යක්තොණ්ඩුව, යකාබැදි ඇල්ල, රස්සාපාන, රකුස්සාතොට, රාක්ෂවකන්ද යනාදිය යකුන් මුල් කොට නිපන් නාමයෝය. තවද රස්සන්දෙණිය, යකුන්දැව, යක්දෙස්සාගල යන නම්ද මෙහිදී තවදුරටත් සිහියට නැගේ. යකුන්ගේ සබඳතාව දක්වෙන තව තවත් මනහර නම් මේ දිවයිනේ නැත්තේද නොවේ. දැන් වෘත්තාන්ත කතා කීපයකට සවන්දෙමු.

රුමනියක් යකෙකුට නින්ද කරයි

ගැහැණු සොඩකම මිනිසුනටම ආවේණික වූවක් නොවේ. යක්කුද එයින් නොමිදුනාහ. මිනිසාගේ ලොබ බැදී සිත සියවගෙහි වූවක කරුම දුවන නමුදු යකා මිනිස් කතකගේ ළාවණයට, යකින්නකගේ කටකෂ නිලික්ෂණයට වඩා සිය හද නමාලූයේය. මිනිස් කතක් ඇයගේ මවුල් ද දුටු එක් යකෙකු ඇයට පෙම් බැඳ සිය කුස තුළ ලා ‘රැක්ක’ සැටි අරාබි නියොල්ලාසය කියයි. ජයසේනායන් වැනි මහ බලවත් යක්කු ගොයඉම්බර දේවියට කළ පෙම නිසා සිය මරණය සලසා ගත් සැටි සද්ධර්මාලංකාරය විස්තර කරයි.

දනව් කළණට ලොබ කිරීම

එක් රැයක තුරුණු වියෙහි වූ රුබර ශාභිණියක් හිමියා නැති තනි ගෙදර නිද සිටියාය. අසල ගොම්මනෙහි සිටි යකා මේ

ගැමි දනවු කළණට බැලුම් හෙළාගෙන සිටියේ දවස් ගණනක් සිටය. ඔහුගේ හදවත ඇය නිසා විවර වූ සේය. එහෙත් බොහෝ යකුන් පරිද්දෙන් ඇයට තනිකම් දෝස ඇති කොට ලෙඩ කරවීමෙහි සිතක් ඔහුට නම් නොවීය. ඒ වෙනුවට ඇය නිසි සේ පතා තමන් සතුකොට ගැනීම ඔහු අභිප්‍රාය වූ සේය. එහෙත් සස්ඨාමික මැය කෙසේ නම් තමා සතු කරගත හැකිද? වන්නාටය! අවසරයක් පතා රැක සිටිය යුතුය. සොයන්නාට සම්බ වේ. මේ න්‍යායට අනුව හිමියා බැහැර ගිය මෙදිනට වඩා තවත් නම් සුදුසු දිනයක් වේද? එහෙයින් හෙතෙම එහි ගියේය. ගොස් තමා ආ බව එබඳු අවස්ථාවලට සුදුසු සංඥාලීන් දනුම දුන්නේය. ගේ ඇතුළේ නිදන රුමනියට ඇසුණු බවක හෝඬුවාවකුදු නැත. එහෙයින් හෙතෙම කීප වරක්ම පුන පුනා සංඥා කළේය. කිසිම හැලහොල්මනක් නැත “සියළු සිරුර සපුමල් පෙත්තෙන් තැනී ළය පමණක් කළුගලින් තැනුණු” ගැහැණුන් සිටින බව යකාටද වැටහී ගියේය. ලෙහි පපුරුමක් ඇති නම් තමා ජේම පතා මෙසේ අවුත් දුක්ගෙන සිටියදී ඊට කරුණා මාත්‍රයක් හෝ දක්විය යුතු නොවේද?

යකාගේ උපාය හරි නොයාම

එහෙත් ගැහැණු ඇතැම් විට බොරුවටද තරහ මරහ දක්වති. මේවා එසේ නම් තමන් තසින බව, දිවි පුදන බව කී විට ඇය තැනි ගැනෙනු නොඅනුමානය. මේ උපාය මාර්ගය සැලකු යකා මේ කව කීවේය:

මිණි මිණි පොදේ ගත අඳුරේ කන මදුරු
බල්ලෙක් ඉඳ බුරයි උගේ ගනී නපුරු
කෙල්ලක් ඉඳන් දෙර නාරයි ඇගෙ නපුරු
මල්ලක් කදුරු කන්තෙම් විගස දෙර අරු

යුවතිය මුල සිටම යකා කළ හැම දෙයක්ම ඉවසා ගෙන සිටියාය. තමාට වල්ලභයෙක් ඇති බව ඇ මනා සේ දන්තිය. එහෙයින් මොහු කවරෙක් හෝ වේවා, මේ කරන විගඩම නරිනාටකය කුමක්? පිරිමි කමක් ඇති නම් ලජ්ජා වී පළාතක නො එන අයුරු පිළිතුරක් දී ඔහු එලවිය යුතු බැව් සැලකු ඕ නොමෝ මෙසේ පිළිතුරු දුන්නාය:

අට පහ නොදන්නා තෝ කාගේ කවුද?
බසක් නැතිව එන්නට කීවේ කවුද?
ගසක් නැතුව දලු ලියලන්නේ කෙසෙද?
මල්ලට දෙමල්ලක් කාපිය මට මොකද?

මේ ඇසූ යකා තවත් එක මොහොතක්වත් රැඳී නොසිට පළා ගියේය.

කාන්තා ළාවනායට යකුන්ද වැඩි වෙයි

යකුන් දරුණු බව සැබවි. ළතෙත් නොවන්නන් බව සැබවි. එහෙත් කාන්තාවකගේ ළාවණයට ඔවුහු හැම විටම ගස් ගල් නොවුන. එක යකෙකුගේ ජේමය කාලියයෝ මේස දුතටයන් අමරණිය කළහ. මිනිස් කතකගේ භාව භාව විලාසයෙන් ඇයගේ ළාවණොපගෝභිත සොන්දයායෙන් යකුන්ගේ හදවත මෙළෙක් බවට පත් අවස්ථා ප්‍රවාදයෙහි මෙන්ම ග්‍රන්ථයෙහිද දුර්ලභ නොවේ. එක් දිනෙක හවහට හෙත්දිරික්කා මල් පිපෙන වේලාවේ එක් සුරූපී නව යොවුන් ගෙවිලියක් ඇල්හේතක වල් නෙලමින් සිටියා යකෙකුගේ ඇඟට අසු වූවාය.

නව යොවුන්තියනට යක්කු ඉතා කැමති වෙති. ඇතැම් විට මුළු ජීවිත කාලය තුළම ඔවුන් අත නොහරිනු රිසි යක්කු තුන ස්වරූපයෙන් ඔවුනට ආවේශ වෙති. මේ නිසා මවු වරු තම යොවුන් දියණිවරුන්ට අවේලාවල තනිවන්නට ඉඩ නොදෙති. මේ යකාද යොවුන් ගෙවිලිය මහත්සේ ඇලුම් කළේය. එහෙත් නොපෙනෙන රුවින් ඇයට ආවේස විමට හේ නොසිතුවේය. ඒ වෙනුවට පිරිමියෙකු ලෙස විද්‍යාමාන රූපයෙන් සිට ඇය පෙම පැතිමට අදහස් කළ හේ ඇය සිය කාර්ය න්මවා එනතුරු මග බලා සිටියේය. ගෙවිලිය මෙය දැන ගත්තාය. යකුට අසුවීමට ඇයට රිස්සෙක් නැති. යක්ෂ මායම් දැඩි බව සැබවි. එහෙත් ගැහැණු මායම් එයටද දැඩිය. මේ දෙක අතර සටනකදී යක්ෂ මායම් හැමවිටම පරදී. එහෙයින් ඒ යකු මුලා කළාය. සිය හිස් වෙළුම ගලවා කණුවක් උඩ දමා එතැනම මද වේලාවක් ගතකළ ඕ නොමෝ වෙන මගකින් ගෙදර ගියාය. ඇය එක තැනම වල් නළමින් සිටි යැයි සිතූ යකා ඉඳිසිල්ලෙන් බලාසිටියේය. කොට්ටෝ-රුවා හඬන වේලාවද පසුවිය. නවත් ඇය නැත. අල්ලේ ඉරි පෙනෙන නොපෙනෙන වේලාවද ආයේය.

යකුට නවත් ඉවසිය නොහැක. එහෙයින් හෙතෙම “ඇය” වෙතට මදක් ළං විය. කවිය හැඟුමට උල්පතය. භාවයනට නිජ හුම්යය. එහෙයින් හෙතෙම ඇය වෙත ගලා යන සිය හැඟුම කවියෙන් කියා ඇයටද ඔහු පැතිමට ආයාවනා කළේය.

“ඇල්හේනේ වල් නෙලනා කොණ්ඩ මල්*
 නොප දිහා බල බලා මට මෙනන රවුනේ
 අපෙ ගමට යන පාර තව ටිකෙන් නොම පෙනේ
 මාත් එක්ක යන්ට වර කොණ්ඩමල් බසවුනේ

යකෙක් ගම් දැරියකට පෙම් පාන්නට ගොස්

කද කුමර තෙමේ මිනිස් කතක කෙරෙහි ඇල්මෙන් සිය සෝචුරු වූ ගණපතියනට ඇත් මුහුණක් දුන්නේය. නා ලොවට අධිපති කම් කළ අයෙක් මිනිස් රජ දුවක් නිසා ගෙවල් පියසි අතරෙහි එලෙමින් සැහැසිකම් කළේය. රූපි මිනිස් කතකගේ අභිමානවත් කාන්තා විලාශය දෙවි බලය ලත් මහ බලවතුන් කෙරෙහිද එතෙක් බලය පෑ කල සාමාන්‍ය යකෙකු කෙරෙහි බලපෑම ගැන කවර කතාද?

දර බිඳිමින් සිටි ගම් දැරිය

අහස හා තරඟයට නිල් පැහැ ගැන්වූහු, මුළු මුළුව තැනින් තැන තණ බුදින ගව රැලින් වෙන්ව පෙම් කෙළ ඇවිදිනා, වසු බුම්බුවන් (පැටියන්) ගෙන් ඇයට රස ඇද දුන් පතනක සිලි සිලියේ ගලාගෙන යන දෙල පාරක් අයිනේ වැටුණු කැලෑ රොදෙහි ඉදි පැණි බේරෙන හිඹුටු, ආලංගා සහ පේරවල

* මේ කාන්තාව කිතුල් රහුන් බදුටු දිගු කෙස් කළඹක් ඇති තැනැත්තියකි. යකා “කොණ්ඩමල් බසවුනේ” යැයි ඇමතූයේ එහෙයිනි.

රසයෙන් උදම් වී ගයන කුරුළු ගීයෙන් කන් සතපමින්, එක් දිනක හවසට මල් පිපෙන වේලාවේ, එළඹුනු නව යොවුන් වියෙහි සිටි ගම් දැරියක් දර බිඳිමින් සිටියාය. ඉරගල වැටෙන්නට නව කල් තිබුණද එතෙක් කල් නොසිට කල එළි බැස ලහි ලහියේ ගමනක් යන තරුණ යකෙකුට කෙණෙහි පිපුණු සෙවිඳන්දියක් බඳු මේ ගැමි කුමරිය දකින්නට ලැබිණ. යකාට යක් බව මතක නැති වී ගියේය. ඉදුණු වරකා මදුලෙහි පැහැය ගත් සුමුදු රන්වන් බවින් සරුවුනු ඇය සිරුරෙහි රසයද හෙතෙම සිතින් මවා ගත්තේය. රන් කපු කිණියස මලක් වැනි මුහුණ සරහමින් සිට මුරුත මලෙහි පැහැය රැඳී දෙකොපල බුලකින් ඔප ලැවී රුලිය ගෙඩියට පාරට්ටු කරමින් සිටි දෙකොල, ඔහු සිත් පින් නැත්තකු බවට පත් කළේය.

තමා මේ තකහනියේ යන්නේ හදිසි කරුණකට බව සැබෑය. එහෙයින් වුවද රැක සිටිය යුතු මෙවැනි රුවක් බලා එයින් නොසැනහී දනාඳුනුම්කම් වගා නොකොට යාමට ඒ කරුණක්ද? යකා මිනිස් වෙසින් යුවතියට පෙනී සිට ඇයගෙන් මෙසේ තොරතුරු විතාළේය.

ළමිස්සියෙක් මේ පතනේ දර බිඳිනා
 ළමිස්සී නොවෙයි දෝතලු මල් එනනා
 හදිස්සියෙන් මා යන්නේ දුර ගමනා
 ළමිස්සියේ නුඹ වසනා ගම කොතනා

ළමිස්සිය යකා දෙස බැලුවාය. මෙතෙක් ඇග ඇලුම්කම් දක්වන නන්නාදුනන්නා ගැන ඇය විමසිලිමත් වූවාය. තැන නොතැන හා මිනිහා නොමිනිහා ඇදිනීමෙහි ගැහැණු නුවණ බෙහෙවින්ම තියුණුය. ඔවුනට එය පියවී ඉවකි. එහෙයින් ඇයටද යකා, යකා ලෙසින් හඳුනා ගැනීමට වැඩිකල් නොගියේය. එහෙත් ඇය ඒ බව නොඇඟ වූවාය. උදරත්වයට හා විනිතත්වයටම බැහැ වී තිබුණු මේ සිංහල රට තමනට කෙළී පිටියක් වන සේ නැටුම් නටා, අනතුරුව ගැහැණියකටද තනිමඟ යන්නට ඉඩ නොසලසන යකුන්ගෙන් එකකුට හොඳ පාඩමක් ඉගැන්වීමට සිතාගත් හෙයින් හිතවත්කමම දක් වූවාය. දක්වා සිය නිවසට යන මග කියන නියායෙන් ඕ දේවාලයකට* යන මග කියන්නේ මෙසේ පැවසුවාය:

එතොත් වරෙන් සෙත්කඩගල නුවර මැදින්
 ගැටඹේ පසු කරම පේරාදෙණිය මැදින්
 කහටපිටිය පසුකර මොල්ලිගොඩ මැදින්
 තැඹිලිය ගලට ආවම ගෙදර උඩ කොණින්

මේ මග සලකුණු අනුව මහත් අහිරුවියකින් ඒ නිවසට ඇතුල්වූන යකාට තමා දෙවියන් ඉදිරියේ සිටින බව දැනී හින් දඩිය නැගෙන්නට විය. එකෙනෙහිම දේවාලය තුළින් කළ දෙබැර නැගෙන්නට වි උන්ගේ පත් පහර ලැබ යකා එතනම මැරී වැටුණේලු!

* තවත් ප්‍රවාදයකට අනුව ඇය ඔහුට මග සලකුණු කීවේ අලුත පැටියන් ලැබ සිටි කොට් දෙනක් විසු ගල්ගුහාවකටය. කොට්දෙන යකා දුටු සැනෙකින් උරා මරාගෙන කැවේලු!

‘ කුඩා කාර්මික ආයතන පුස්තකාල ’
 3 වන කොටස මිලඟ කලාපයේ !

බෙල්ජියම් ජාතික පුස්තකාලයක්

බෙල්ජියම් මධ්‍ය පුස්තකාල පදනම කොට උතුරු අයර්ලන්තයේ ජාතික පුස්තකාලයක් පිහිටුවීම සඳහා එහි පාලක මණ්ඩලයේ අවධානය යොමු වී ඇත. එහි සංවර්ධනය සඳහා නිත්‍යානුකූල තැන්පතු (Legal Deposit) අයිතිය ලබා දීමටද අදහස් කර ඇත.

49 වන 'ඉෆ්ලා' (IFLA) සමුළුව

අන්තර්ජාතික පුස්තකාල සංගම සංවිධානයේ (IFLA) 49 වන සාමාන්‍ය වාර්ෂික රැස්වීම මෙම වර්ෂයේ අගෝස්තු 21 සිට 27 දක්වා බටහිර ජර්මනියේ මියුනික් නගරයේදී පවත්වන ලදී. මෙහි ප්‍රධාන තේමාව වූයේ "තාක්ෂණ ලෝකයේ පුස්තකාල" යන්නයි.

පුස්තකාලයාධිකාරීත්වය හා තොරතුරු සේවා කෙටි-කාලීන පාඨමාලා පිළිබඳ තොරතුරු සංග්‍රහයක්

මූල්‍ය පුස්තකාල විසින් පුස්තකාලයාධිකාරීත්වය හා තොරතුරු සේවාවට අදාල වූ කෙටිකාලීන පාඨමාලා ඇතුළත් තොරතුරු සංග්‍රහයක් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. මේ සඳහා අතිරේක තුනක් ද දැනට පළකර ඇත.

ඇන්ග්ලෝ ඇමරිකානු සුවිකරණ ව්‍යවස්ථා කමිටු රැස්වීමක්

ඇන්ග්ලෝ ඇමරිකානු සුවිකරණ ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳ ඒකාබද්ධ ක්‍රියාකාරී කමිටුවේ තෙවන රැස්වීම මූල්‍ය පුස්තකාල සංගම මූලස්ථානයේ පවත්වන ලද අතර, ඒ සඳහා ඇමරිකානු පුස්තකාල සංගමය, ඇමරිකානු කොංග්‍රස් පුස්තකාලය, බ්‍රිතාන්‍ය පුස්තකාල සංගමය, කැනේඩියානු සුවිකරණ කමිටුව, ඕස්ට්‍රේලියානු ජාතික පුස්තකාලය, යන ආයතනයන්හි නියෝජිතවරු සහ එම ව්‍යවස්ථා මාලාවේ සංස්කාරකවරු දෙදෙනෙක් ඇතුළු සාමාජිකයන් 8 ක් සහභාගී වූහ. එහිදී ඇන්ග්ලෝ ඇමරිකානු සුවිකරණ ව්‍යවස්ථා මාලා අංක 2 (AACR2) අරාබි, පින්තූන්, ප්‍රංශ, ජපන්, නෝර්විජියානු, පාකිස්තානී, ස්පාඤ්ඤ සහ ස්විඩන් භාෂාවලට පරිවර්තනය කිරීමට හා ප්‍රකාශනයට අවසර දෙන ලදී.

පුස්තකාල සංගමයේ වාර්ෂික සම්මේලනය පැවැත්වේ

බ්‍රිතාන්‍ය පුස්තකාල සංගමයේ 1983 වාර්ෂික සම්මේලනය හා ප්‍රදර්ශණය සැප්තැම්බර් 20 සිට 22 දින දක්වා එංගලන්තයේ, ඩෙවෝන්හි පවත්වන ලදී. එහි සභාපති නෝමන් හිග්හම් මහතා විසින් සම්මේලනය උත්සවාකාරයෙන් විවෘත කරන ලදී.

විශ්ව දශම වර්ගීකරණය ව්‍යාප්ත වෙයි

බ්‍රිතාන්‍ය ප්‍රමිති කාර්යාංශය මගින්, විශ්ව දශම වර්ගීකරණය (U.D.C. B/S 1000 (656)) ප්‍රවාහන හා තැපැල් සේවා පිළිබඳ පූර්ණ ඉංග්‍රීසි සංස්කරණය තවදුරටත් ව්‍යාප්ත කොට දැන් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.

පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති

චන්‍ද්‍රාසික ප්‍රකාශනය:
 ආරම්භය: 1973
 4 වන කලාපය, අංක: 3
 1983 ජූලි/සැප්තැම්බර්

සංස්කරණය හා ප්‍රකාශණය:
 පුස්තකාල පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය,
 ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය
 සැ: යු:

මෙම ප්‍රකාශනයෙහි පළවන ලිපිවල සඳහන් අදහස් අනිවාර්යයෙන්ම ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ අදහස් නොවන අතර, ඒ පිළිබඳ වගකීම අදාල ලේඛකයන් වෙත පැවරේ.

කලාපයක මිල රු. 1.50
 වාර්ෂික දසක මුදල: රු. 6.00 (කැ. ශා. සමග)
 දසක මුදල (1984 දී වෙනස්වේ.)
 සභාපති,
 ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය
 නමට ලියනු මැනවි.
 සියලුම ලිපි හා විමසීම්:
 අධ්‍යක්ෂ/ලේකම්,
 ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය,
 කැ. පෙ. 1764,
 නිදහස් මාවත, කොළඹ 7. ටෙලි: 598847

ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිති අංක

ග්‍රන්ථ හා වාර සඟරා සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිති අංක යෙදීම ISBN සහ ISSN ක්‍රම ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වාදීමේ මූලික වැඩ පිළිවෙලක් පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය විසින් දැන් ආරම්භ කර ඇත.

'ඇස්ලිබ්' (Aslib) පූර්ණ ප්‍රතිසංවිධානයක්

ඇස්ලිබ්හි අධ්‍යක්ෂ, ආචාර්ය, ඩෙනිස් ලුවි මහතා විසින් එහි පරිපාලනය, සංවිධානය, කමිටු සාමාජිකත්වය, පිහිටීම, ශාඛා සහ සේවා යනාදියේ පූර්ණ වෙනස්කම් රාශියක් පසුගිය වර්ෂයේ ප්‍රති මස පැවැත්වූ කමිටු රැස්වීමට ඉදිරිපත් කරන ලදීන් ඒවා සම්මත වී ඇත.

යුනෙස්කෝ ශිෂ්‍යත්වයක්

පුස්තකාල අධ්‍යාපන සහ අභ්‍යාස අංශයේ සේවය කරන එච්. එම්. ගුණරත්න බණ්ඩා මහතා යුනෙස්කෝ ශිෂ්‍යත්වයක් යටතේ, පිලිපීනයේ මැනිලා විශ්ව විද්‍යාලයේ පුස්තකාල විද්‍යා අංශය වෙත පශ්චාත් උපාධි පුහුණුවක් සඳහා පසුගිය ප්‍රති මස පිටත්ව ගියේය. ඒ මහතා එහිදී ප්‍රවෘත්ති විද්‍යාව පිළිබඳ මාස 9ක පාඨමාලාවක් හැදෑරීමට නියමිතය.

කොළඹ 7, නිදහස් මාවතේ පිහිටි ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය විසින්, දෙහිවල දුටුගැමුණු විදියේ තිසර මුද්‍රණාලයේ මුද්‍රණය කරන ලදී.

National Digitization Project

National Science Foundation

Institute : National Library and Documentation Services Board

1. Place of Scanning : National Library and Documentation Services Board, Colombo 07

2. Date Scanned : 2017/10/10

3. Name of Digitizing Company : Sanje (Private) Ltd, No 435/16, Kottawa Rd.
Hokandara North, Arangala, Hokandara

4. Scanning Officer

Name : N.P.R. Gamage

Signature :

Certification of Scanning

I hereby certify that the scanning of this document was carried out under my supervision, according to the norms and standards of digital scanning accurately, also keeping with the originality of the original document to be accepted in a court of law.

Certifying Officer

Designation : Library Documentation Officer

Name : Iromi Wijesundara

Signature :

Date : 2017/10/10

"This document/publication was digitized under National Digitization Project of the National Science Foundation, Sri Lanka"